

Lähiaja rekonstrueerimistöödest Võru linnas

Sooja ilma ära kasutades jätkati Vilja tänava rekonstrueerimist ka talvekuudel ning praeguseks on Räpina maanteelt alanud ehitus jõudnud kortermajade piirkonda.

Foto: Estpil OÜ, Arne Kööbi

Koroonaviiruse tõttu riigis kehtestatud eriolukorrast hoolimata on Võru linnas lähiajal kavas terve hulk tähelepanu väärivat ehitustööd. Jätkub Vilja tänava rekonstrueerimine ja algab Päkapi lasteaia rekonstrueerimine. Mitmes piirkonnas on kavas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni torustike ning teede remont ja rajamine.

Mullu septembris Vilja tänaval alanud ehitus jätkub torustöödega Viki ja Kirsi tänava vahelisel lõigul ning korterma-

jade piirkonnas. „Teostatud on kõnniteede aluste väljakaevamine ning alanud on kõnniteekivi paigaldus. Paralleelselt tehakse ka Elektrilevi kaablitööd,“ täpsustab linnamajanduse osakonna juhataja Tauno Asi. Eriolukorra tõttu on ehitusel brigaade vähendatud ja objektidel töötatakse hajutatult.

Esimese etapi tööd hõlmavad 1069-meetrist lõiku Räpina maantee ja Vabaduse tänava vahel ning Vilja tn 16–26 korterelamuid teenindavat põiktänavat, teise etapi tööd Vabaduse ja

Tartu tänava vahelist 265 meetri pikkust lõiku.

Lõpptulemusena avaneb Vilja tänaval Räpina mnt ja Vabaduse tn vahel juba sügiseks nüüdisaegne tänavaruum.

Päkapi lasteaed saab uue ilme

Maikuus algava Päkapi lasteaia remondi käigus muutub peamiselt hoone välisilme. „Soojusvahel ning Vilja tn 16–26 korterelamuid teenindavat põiktänavat, teise etapi tööd Vabaduse ja

runud välistreppid, valguskastid ja varikatused. Välisviimistluseks on kavandatud krohv, katusekatteks rullmaterjal,“ loetleb Asi.

Tööde käigus lammutatakse olemasolev, kahte hoonetiba ühendav galerii, mille asemele rajatakse võimlemissaal koridori, tualettruumide ning välislavaga. Samuti rajatakse kogu hoonele soojustagastusega ventilatsioonisüsteem, hoone perimeetrile drenaaž ja viimistletakse trepikojad. Peale selle on

kavas lahendada küttesüsteemi, kanalisatsiooni ning vee- ja elektrivarustusega seotud probleemid ning planeerida ja korradada hoone lähiümbrus.

Ehitustööde tähtjaks on kavandada 30. november 2020. Hanke eeldatav maksumus on 1 020 000 eurot (ilma käibemaksuta). Hankega seotud muud üksikasjad selguvad lähiajal.

Uuendused endise KEKi territooriumil

ASI Võru Vesi ja Võru linna-

valitsuse ühishanke tulemusel on alanud mitmes piirkonnas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni torustike rekonstrueerimine ja rajamine ning teede ehituse projekteerimine.

„Uued tehnovõrgud ja nüüdisaegse tänavaruumi lahenduse saavad endise KEKi territooriumil asuvad Raami ja Ekspordi tänav kogupikkusega u 500 m. Tööstusalal asub hulk ettevõtteid ja ka õppesõiduväljak, nende töökeskkond paraneb rajatava teega märgatavalt,“ täpsustab Asi.

Muu hulgas valmib hiljemalt suve lõpuks ka Jaama tänava rekonstrueerimise projekt, milleks on majandus- ja kommunikatsiooniministeerium eraldanud kohaliku tee juhtumipõhist investeeringutoetust 624 362 eurot. Jaama tänava ehitus on plaanis 2021. aastal.

Samuti on töös Kubija spordikeskuse tehislumetootmise taristu rajamine, mille projekteerimise hange sel kuul nurjunuks tunnistati. „Kuna pakumused ületasid eeldatavat maksumust, korraldab linnavalitsus projekteerimise ja ehitamise uue hanke. Kavas on rajada veevõtukoht Kubija järve ja veetorustik tehislume tootmiseks erinevates punktides otse rajal ning olemasoleva asfaltbetoonkattega rolleriraja laiendus,“ selgitab linnamajanduse osakonna juhataja.

Käimasolevatest planeeringutest on suurim kinnistute Korreli park P1, Tartu tn 7 ja Tartu tn 9 detailplaneering, millega antakse esmatasandi tervisekeskuse rajamise ehitusõigus. „Detailplaneering on vastu võetud ja läbinud avaliku väljapaneku. Järgmise etapina esitatakse planeering heakskiitmiseks rahandusministeeriumile. Paralleelselt käib ka hoone põhiprojekti koostamine, mille valmimise tähtaeg on augusti lõpp,“ täpsustab Asi.

Ulis Guth

Koroonaviiruse
COVID-19 vastu
võitlemise valem

2+2

kriis.ee

Kodust väljas liikudes hoia teistest inimestest vähemalt **KAHE** meetri kaugusele.

Kodust väljas liigu üks, vajadusel **KAHE**kaupa või perekonnaga. Sellest suuremad kogunemised on keelatud.

1247

**Lähed välja –
levitad viirust.
Püsi kodus!**

#koroonaviirustapab

Kriis on toonud välja võrukate parimad iseloomuomadused

Kriis pole veel möödas ja ajalugu silmas pidades ei ole see kindlasti ka viimane, mis Eestit külastab. Praeguse arusaamise juures tundub, et kuigi uute haigusjuhtude üldarv on kerges langustrendis, saabuvad endiselt teated hospitaliseeritustest ja teatatakse viirushaiguse tõttu surnud inimestest – seega on veel vara rääkida kriisi selgroo murdmisest. Ka pandeemia lõpp on ilmselt veel mägede taga ja lõplikke järeldusi teha pole veel õige aeg, kuid Põhjamaade, samuti Euroopa ja muu maailma keskmisega võrreldes liigume oma (nakatunute ja surmude) näitajatele selgelt allpool punast joont. See on ülimalt positiivne ja annab tunnustust meie arstide ja meditsiinipersonali väga heast tööst eriolukorras.

Õige pilt viirusest aitab teha paremaid otsuseid

Kuidas oleme kriisiolukorras hakkama saanud Võru linnas? Olles küll ise viirusega pihta saanud isikute ringis, julgen väita, et Võru linna juhid on kriisi juhtimisega hakkama saanud hästi. Selle kohta jagas tunnustust meile videosilla kaudu nädalapäevi tagasi peaminister Jüri Ratas. Heameel oli tõdeda, et nii Võru, Lõuna-Eesti haigla kui linna hariduselu juhtide tegutsemine kriisi ajal leidis peaministri poolt äramärkimist tunnustavas võtmes.

Tänases lehes on üksikasjalik ülevaade kriisi kulgemisest ja linnajuhtide tegevusest kriisi ajal. Küll tahan esile tuua ühte meedet, millega peaks terviseamet tegelema laialdasemalt kui seni, see on maskestamine asutustes. See on vajalik eelkõige selleks, et saada suurem kindlus ja õigem pilt viiruse levikust. Selle vajalikkust on kinnitanud ka mitmed teadlased ja seda on vaja, et valitsusel oleks rohkem infot järgmiste otsuste tegemisel. Praegu jääb mõistmatuks, miks meie teadlasi ei usaldada. Üks teadusnõukoja liikmetest Andres Merits on öelnud, et talle jääb arusaamatuks, miks ei avaldata analüüside infot teadlastele, matemaatikutele ja modelleerijatele. „Miks me ei saa aru, keda testiti? Kuidas testiti? Ja miks testiti? Info liikumisel on arusaamatu blokk. Ja ma ei ole suutnud mõista, kus asi hangub,” oli Merits nõrduinud. Võru linnas oleme linnapeaga koos sama tunnet kogunud. Raske on otsustada, kui omad osalist või vähest infot. Hea on tõdeda, et sotsiaalminister Tanel Kiik on samale asjale osutanud ja loodetavasti asjad muutuvad paremuse poole.

Tänu sõnad õpetajatele

Muljetavaldav on olnud, kuidas linna õpetajad on koduõppe korraldanud. Olen veendunud, et selle korraldamine on märksa keerulisem ja raskem kui tavapärase koolis õpetamine. Meie pedagoogid on suurepäraselt oma tööga hakkama saanud ja loodan, et saabuval koolivaheajal leiavad nad aega ka puhata. Jõudu ja jaksu teile, head õpetajad.

Märgakem ja toetagem üksteist

Selge on, et lähema kuu jooksul jääb eriolukord riigis kehtima. See nõuab kõigilt uut pingutust. Soovin, et meil ei tekiks tüdimust ja täidaksime eriolukorraga kaasnevaid ettekirjutusi oma prima arusaamise järgi. Paljudel on mure sissetulekute säilimise pärast ja seetõttu märgake oma tutvusringkonnas toimuvat. Sageli ei anna tõsisel hädas olev inimene sellest ise teada. Seda peavad märkama hädasolija tuttavad ja kohaliku omavalitsuse ametnikud. Oluline on, et kohaliku omavalitsuse keskpunktis on inimesed – elanike tervis ja toimetulek. Eestis ei ole ühtegi nõnda vaest omavalitsust, kus ei suudetaks hädalist aidata. Ainult üksteist toetades saame tagasi meie tavapärase elurütmis. Püsige terved!

Ülo Tulik,
linnavolikogu esimees

Toimetust ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil
ulis.guth@voru.ee

Väljaandja Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Ullis Guth
Tel: 512 0787

Teostaja: AS Postimees Grupp
Tiraaž: 6900 eksemplari

Ajalehe järgmine number ilmub 21. mail.

TOIMETAJA VEERUD

Uus aeg, uued kombes. Kas ka tagajärjed?

Sellest on möödas vaid mõni kuu, kui pöördusin teie poole looga, milles rääkisin uue aasta saabumisega seonduvatest uutest lootustest ja nende realiseerumise võimalustest. Arvasin, et sellega on minu ütlemissid tükiks ajaks öeldud, aga võta näpust. Viimase kuu sündmused on sundinud peaaegu meist igauht suurteks muutusteks ja kui miski on üldse kindel, siis see, et miski pole kindel. Jätkan siis sealt, kus eelmine kord pooleli jäime.

Kuna märtsi Võru Linna Leht trükiti vahetult enne Eestis erakorralise olukorra väljakuulutamist ja erimeetmete rakendamist ning leht kanti laiali nädalase viitega, oli suur osa lehes välja kuulutatud avalikest üritustest selle ilmumise ajaks ära jäetud või edasi lükatud. Ühe hetkega muutus suur osa meie inimeste tehtud töödest ja ettevalmistusest mitte millekski ning lehest sai ajalooline ürik, mis näitab, kui ebakindlal ajal me elame. Samas loodan, et eksitavast reklaamist hoolimata jätkus märtsi linnalehes huvitavat lugemist ja teemasid igauhele.

Eriolukorda pole Eesti Vabariigis varem kehtestatud ning viimane ulatuslik haridusasutuste sulgeminegi jääb teise maailmasõja aegadesse. Ometi on see hetk nüüd käes ja kätkeb endas palju enamat: inimesed on sunnitud üksteist vältima ja sulgunud oma kodudes, tänavatel liikumine on piiratud, riigid on sulgenud piirid ja väldivad kontakte naabritega. Maailmas on ära jäetud kõik spordi suurvõistlused, rahvakogunemised on keelatud, lõbustusasutused suletud. Elu kolib üha rohkem nutiseadmetesse ja isolatsioon päris eluga aina suureneb. Oleme sattunud ühe inimkonna ajaloo rängema epideemia küüsi.

Vahelduseks võiks ju mõelda, et keegi lasi selle agressiivse viiruse lahti kindla eesmärgiga süsteemi muuta ehk siis kuigi see tegelane mulle ei meeldi, võib ta olla minu sõber. Nii mõelda oleks vist isegi tervislik, aga inimlikult on see väga raske.

Venemaa telekanalite vestlussaadetes on muu hulgas korduvalt kõlanud, et kui koroonaviirusest põhjustatud kriis poleks meid/neid tabanud, oleks pidanud selle välja mõtlema. Kõik eeldused selleks olid ju olemas: maailma ülerahvastatus, ületarbimine, manipulasioonide mulli sulgunud majandus, viimaste inimpõlvade süüdimatu ülbust ennast ümbritseva suhtes. See pidi ju peatuma, hiljem või varem.

Pealegi, kõigevägevamal on kombeks inimesi ikka ja jälle proovile panna, et nad ennast imetledes ülekäte ei läheks. Proovinud mõnda aega üha tugevamaks paisuvate tormidega ja seejärel laastavate tulekahjudega, töid kõrgemad jõud nüüd mängu pandeemia ja kõigutavad seeläbi praeguse maailmamajanduse alustalasid – sest liberaalse maailmakäsitluse tingimustes võrsunud tarbimisühiskond on minetanud juba ammu igasuguse lugupidamise ja ohutaju. Oodata on üha uusi katsumusi, kuni ka kõige tuhmimad taipavad, et vanaviisi enam ei saa. Kahjuks on selleks ajaks kannatada saanud ka palju häid inimesi, nagu sõjas ikka. Just sellist sõna on nende sündmuste valguses juba kasutanud ka mitme Euroopa suurriigi juhid.

Nii mõnelgi pool on aru saadud, et kolmas maailmasõda on transformeerunud kujul käimas pikemat aega, ehkki lühinägelikumad püüavad seda mitte märgata ja konfliktide õhutajad maailmas toimuvale poliitiliselt korrektseid nimetusi leida.

Pärast seda, kui monarhide ja impeeriumite vastu või nimel peetud esimene ja teine maailmasõda lõppesid raha otsustaval toel vanade kordade kukutamise ja kinnitas kapitalism end üha kindlamiin emakesel maal ja inimeste teadvuses ning raha võimust sündiv ebaõiglus tegelikult aina süvenes. Seetõttu pole konkreetse vaenlase

leidmine sugugi enam nii lihtne, kui esmapilgul paistab, sest suurim vaenlane on peidus inimeses endas.

Moodne sõda käib eelkõige inimhingede pärast, kellest suur osa on nutiseadmetesse lõksu püütud ja saavad oma teadmisi üha kontrollitumalt just sealt.

Rumal olekski arvata, et virtuaalmaailma kiire arengu ajastul peetakse sõdu endiselt kivikirvestega või kusagil kaevikutes üksteise pihta tulistades. Paraku räägitakse arengust tavaliselt ainult juhtudel, mis rõhutavad sellesama arengu plusse, aga mitte mingil juhul miinuseid.

Põhiväärtuste ähmastumise ning süveneva autuse, vusserdamise ja enesemetlemise tingimustes ongi sõda teistsugune, sest ausasse mõõgavõitlusse astuda või tagasihoidlikkuse kätte surra ei soovi enam keegi.

Kõige ja kõigi segunemine on hea pinnas ka uutele viirustele, mis on muutumas üha salakavalamaks ja ettearvamatumaks nagu meie ühiskondki.

Ühtviisi sõjaks võib nimetada nii julmuse eskaleerumist ja üksteise pihta tulistamist kui ka inimeste egoismi, hoolimatuse ja rumaluse laia levikut – üks on brutaalsem ja teine hiilivam, aga hävitavad mõlemad.

Viimasel kuul ilmnenud faktid, et inimeste liikumise massilise piiramise tagajärjel on loodus ja õhk maakeral kiiresti puhastuma hakanud, on märk, mida peaks tõsiselt arvestama. Kui inimkond seda nüüd ei teadvusta ja viiruse taandudes endist hurraad ja elukorraldust jätkab, võime arvestada, et tulevikus ootavad meid ees veelgi suuremad katsumused kui praegu.

Siinkohal meenuvad mulle nii suurtel kui ka väikestel ekraanidel linastunud fantaasiarikkad linatööd katastroofidest ja muudest halbadest nähtustest, mis inimesi tulevikus ohustada võiksid. Tehud põnevuse pakkumiseks, ei suuda nad siiski konkureerida päris eluga, mis on stsenaariumite mitmekesisuses ja ettearvamatuses palju põnevam ja huvitavam. Siit ka soov: ärge otsigem siis pelgalt põnevust, vaid proovigem üheskoos rohkem märgata päris elu ... Ja tagasilöökidest õppida, sest enamik probleeme on inimeste endi tekitatud.

Ullis Guth,
Võru Linna Lehe toimetaja

VABARIIGI VALITSUS

Kohtusime üle pika aja sõpradega. Saime grillida, kõvasti naerda ja surmava viiruse.

Lähed välja – levitad viirust. Püsi kodus!

MÕTISKLUS

Elu hind

Mis on see, mille eest me oleme valmis maksma tuntava majanduslangusega, paljude töökohtade kaotusega, suhtlemispiirangutega, isiklike loobumistega emotsionaalses, materiaalses ja sotsiaalses plaanis? Räägitakse sellistest eesmärkidest nagu tervishoiusüsteemi alalhoidmine ja kriisi hajutamine. Eesliinil olivate tervist säästab epideemia rahulikult kindlasti ning võimaldab neil pühendunumalt läheneda igale abivajajale. Kõige tugevam argument aga eriolukorra kasuks on, et kõikide nende loobumiste hinnaga püüame me osta midagi nii väärtuslikku nagu eluaastad ja tervis.

Igal elatud päeval, seda rohkem tervena elatud päeval, on hindamatu väärtus. Ometi jääb mulle südamele kripeldama küsimus: miks on meie tavatute jõupingutuste tagajärjel saavutatud elu pikendamine reeglina naeruväärsest lühike? Auväärse eas lahkunud oleksid võinud olla meie seas veel aasta või paar. Nooremad patsiendid on tänu heale hoolitsusele saanud elule juurde küllap aastakümneid. Siiski on inimkonna suurem üldiselt kokku võetuna 100%. Mitte keegi ei jää siia ilmasambaks.

Iga meie kingitud päev on tähtis seetõttu, et just siin ja praegu sõlmatakse igavikuga kaup, nagu Marie Under selle sõnastas. Pakkumisel on haigustest vaba igavene elu, milles pole valu ega pettumusi. Hind on makstud. Nüüdisaegsel sullerite ajastul korratatakse üha:

„Kui miski on liiga ilus, et olla tõsi, siis see tavaliselt ei olegi.“ Siiski tasub asja uurida ja kaaluda. Suure nädala sündmused näitasid, et hind, mille Jumal maksis inimkonna eest, ei olnud kaugeltki kergekaaluline. Ka minu vastus Jumala pakkumisele eeldab tõsist otsust ja pühendumist.

Võitlus elu eest ei ole lihtne. Kuid kui me oleme valmis küllaltki suurteks ohverdusteks, et osta mõningaid lisa-aastaid vaeva ja viletsust, siis kas poleks tark uurida, mida teha selleks, et omandada hädadest vaba elu igaveseks?

Hele Kulp,
Seitsmenda Päeva Adventistide
Koguduse pastor

OLULINE TEADA

Võru linna keskkonna-jaam on taas avatud

Võru linna keskkonnajaam on taas avatud tavapärasel aegadel (T–L 8–16, P–E suletud), kuid järgmistel eritingimustel:

- ☒ Jäätmejaama külastada ainult äärmisel vajadusel.
- ☒ Teenindatakse ainult eraisikuid.
- ☒ Korraga võib jäätmejaama territooriumil viibida üks klient.
- ☒ Operaatoriga peab hoidma vähemalt kaks meetrit vahet.
- ☒ Isikuid, kellel on ilmselgelt haigus-tunnused, ei teenindata.
- ☒ Eritingimusi rikkuvaid kliente ei teenindata.

Oma järjekorda tuleb oodata „Stop” märgi taga ning territooriumil peab järgima operaatori antud juhiseid. MTÜ Võru Jäätmekeskus palub võimaluse korral jäätmejaama minna vaid äärmisel vajadusel.

Millisesse jäätmete vastuvõtukohta jäätmed viia?

Võru linna elanikke teenindavad kaks jäätmete vastuvõtukohta: **keskkonnajaam** (Lühike tn 1, Võru linn) ja Võru vallas Umbsaare külas asuv **jäätmete ümberlaadimisjaam**. Mõlemat jäätmete vastuvõtukohta teenindab MTÜ Võru Jäätmekeskus. Võru linnas Lühikesel tänaval asuv keskkonnajaam on Võru linna ja Võru valla eraisikute teenindamiseks. Umbsaares asuv jäätmejaam on mõeldud ennekõike ettevõtetele.

Kuigi vastuvõetavate jäätmete nimekiri mõlemas kohas tundub sarnane, tasub enne jäätmetega kohale sõitmist mõelda, kuhu täpsemalt minna. Ouliseks märgiks siin on jäätmete kohapealse kaalumise võimalus ja jäätmete kogus.

Keskkonnaministeerium: kasutatud kaitsemaske ei tohi hooletult ära visata

Nüüd, mil üha enam inimesi kannab kaitsemaski, tuleb pingsalt meele pidaa, et kasutatud maskidesse ei tohi suhtuda hooletult. Ühekordsed maskid tuleb ära visata kinnisesse kilekotti ja kodudesse. Aga seda tuleb teha normaalselt teiste inimeste ohutusele mõeldes.“

„Maskibuumi puhkedes on üha enam näha, kuidas need lendavad pärast kasutamist poe kõrvale lahtisesse prügikasti või mis veel hullem – maske jäetakse ostukorvidesse ja visatakse hoolimatult, kuhu iganes juhtub,“ kommenteeris kesk-

konnaministeeriumi asekan- sler Kaupo Heinma. „On tõesti soovitus, et maskid ja kindad tuleb kohe ära visata, sest nii saab vältida võimaliku viiruse toomist autosse ja kodudesse.

Heinma rõhutas, et kui jätta kasutatud kraam vedelema, on see potentsiaalne nakkusoht näiteks neile, kes prügikastist taarat või muud nende jaoks väärtuslikku otsivad. Samuti võivad kerged esemed lahtisest prügikastist tuule või lindude

abiga lendu tõusta ning sat- tuda tänavaille või loodusesse. „Et seda vältida, tuleks poodi minnes võtta kaasa kilekott, kuhu oma kasutatud isikukaitsevahendid panna ning mille siis kinnisena ära visata saab,“ rõhutas Heinma.

Asekantsler paneb kõigile südamele ka seda, et kantud maske ei tohi ripakile jätta ka kodus, kus lapsed nendele hõlp- sasti ligi võivad pääseda.

Kadri Kauksi, keskkonnaministeeriumi avalike suhete peaspetsialist

Kui kasutan poes käies ühekordseid kindaid ja maski, siis kuhu ma need pärast poeskäiku viskan?

- Avalikus ruumis (nt pärast toidupoes külas- tamist) soovitame kasutatud maski, kindad, taskuräti jms võimaliku nakkusohuga esemed sõlmida selleks kaasa võetud eraldi kilekotti, et need ei ohustaks teisi. On poode, kus on selliste jäätmete tarvis eraldi prügikastid. Kui neid aga pole, siis tuleb kasutatud isikukaitsevahendid visata kilekotti suletult olmeprügi hulka.

- Kindlasti ei tohi panna oma kasutatud isikukaitsevahendeid prügikasti selliselt, et neile pääsevad lihtsasti juurde inimesed, kes prügikastist midagi otsivad ning kes võivad seeläbi võimaliku nakkusega kokku puutuda. Samuti ei tohi kasutatud isikukaitsevahendeid ega muid jäätmeid poe juurde ega loodusesse maha visata.

Kui kasutan isetehtud maski, siis kuhu too visata?

- Kui on tegemist maskiga, mis kannatab korduvat kasutamist, siis juhendi järgi tuleb seda pesta pesumasinas vähemalt 60-kraadise veega.

sulgege kott kindlalt ning visake segaolme- jäätmetesse.

- Kui soovite maski kohe pärast kasutamist ära visata, toimetage sellega nii: pange kilekotti,

ARENDUSTEGEVUS

Võru kaugküttevõrk laieneb

Soojaettevõtja Danpower Eesti AS alustas aprillis Võru linnas kaugküttevõrgu ehitustöid, mis toovad kaasa ajutisi liikluspiiranguid. Tööde käigus rekonst- rueeritakse amortiseerunud kaugküttetorustikke ja ehitatakse välja torustikud uutele klien- tidele.

Danpower Eesti juhatuse liikme Juhan Aguraiuja sõnul rekonstrueeritakse kaugküt- torustikud, mis asuvad aadres-

sidel Kooli 1, 3 ja 5 paiknevate korrusmajade vahel ning Põllu tänav ja Räpina maantee rist- mikul, samuti ehitatakse ühen- dustorustikud uutele klientidele Kreutzwaldi, Liiva, Vabriku, Petseri, Lembitu ja Põllu tänaval. „Danpower ehitab sel aastal kokku 1,1 km kaugküttetorus- tikke. Ehitustööde käigus va- hetame betoonkanalites välja u 300 m amortiseerunud toru- sid, asendades need nüüdis-

aegsete eelisoleeritud torudega. Ülejäänu, u 800 m, moodustab uutele klientidele mõeldud to- rustik. Kokku saavad projekti tulemusel mugava ja soodsa toa- sooja 11 hoonet kogutarbimisega ligikaudu 800 MWh aastas. Uute klientide seas on näiteks kauplus A1000 Market, MTÜ Toetuskeskus Meiela ning Võru Ekaterina kirik,“ lisas Aguraiuja.

Ehitust alustati aprilli esi- mesel nädalal Vabriku tänavalt. „Tööde ajal esineb ehituspiir- kondades lühiajalisi liikluspii- ranguid, mistõttu palume liik- lejatel kindlasti järgida ajutisi liikluskorraldusmärke. Kohali- kele elanikele on ehitustööde ajal ligipääs oma kinnistutele siiski

Kauba kojuveoteenuse pakkujad

TOIDU- JA TÖÖSTUSKAUBAD			
A1000Market	Toidu- ja esmatarbekaubad	Tel 5305 9600; 523 2739	www.a1000market.ee
COOP Võru	Toidu- ja esmatarbekaubad	Tel 5825 0030	pood.coopvoru.ee
TOIDUKAUBAD JA TOITLUSTUS			
Kalapood KalaSaar	Kalatooted	Tel 508 7025	FB: KalaSaar
Delightful	Soe toit, toidukaubad	delightful.ee/telli-toit-koju	
Võru Pizzakiosk	Pitsad	Tel 622 2065	www.pizzakiosk.ee
Ränduri Külalistemaja Pubi	Päevapakkumised ja tavamenüü	Tel 786 8050	www.nosi.ee/randuri-pubi
Oma Talu Pood	Juurviljad, köögiviljad, mesi, jahu	Tel 5669 5402	FB: Oma Talu Pood
Siidrimõisa Lihaköök	Värske suitsuliha	Tel 512 4499	FB: Siidrimõisa Lihaköök
Trad.Taste Catering & Events	Valmistoit	Tel 521 3081	FB: Trad.Taste Catering & Events
Eva sushi	Sushi ja salatid	Tel 5350 8833	FB: Eva Sushi
Kohvik Mantelahi	Valmistoit	Tel 502 0064	FB: Kohvik Mantelahi
Chillin Kiirtoit	Valmistoit	Tel 5353 3228	FB: Chillin Kiirtoit Võru
Sulbi kohvik	Valmistoit	Tel 5811 5170	FB: Sulbi Kohvik
Hämsa kõrts	Valmistoit	Tel 516 1399	FB: Hämsaare Puhketalu & Hämsa Kõrts
EloPärl TakeAway!	Valmistoit ja kaup poest	Tel 5855 5096	FB: EloPärl
Võru Köök	Valimistoit ja käsitööleib	Tel 5396 2365	FB: Võru Köök
Nopri Talumeierei	Piimatooted	Tel 5306 0049	www.nopri.ee/nopri-kojukanne/
Käbliku Pruuliokoda	Käsitööõlu	Tel 5345 4472	www.kabliku.com
Nele Uma Gurmee	Valmistoit ja UMA Mekk märgisega talutooteid	Tel 5347 0673	FB: Nele Uma Gurmee
Pubi 17	Valmistoit	Tel 7858 588	FB: Pubi17
TOIDUKULLER			
Toidukuller Võrumaal	Toidukulleri teenus Võrumaal		FB: Toidukuller Võrumaal
MUU KAUP			
Angelgold	Blummin kaua säilivad roosid ja kingitused	Tel 506 0085	FB: Angelgold Lilled, Ehted & Kingitused
Kunstitarvete pood Art House	Kunsti- ja hobitarbed	Tel 5666 2538	FB: Art House Valjer
Maarika Lilleseaded	Lillekulleri teenus	Tel 528 4988	FB: Maarika Lilleseaded

viia kipsplaadid, asbesti sisaldavad eterniidijäätmed ja lehtklaas, neid loetakse keskkonnale kahjulikuks. (kontakt telefon 5562 8098).

- Pinnase ladestusplats** – sinna saab viia kive, telliseid, betoonijäätmeid, muud mineraalset täitepinnast. Ladestusplatsi kasutamiseks on tarvis Võru linnavalitsuse linnamajanduse osakonna juhataja asetäitja juures täita ära keskkonnaametl pinnasela- destuse vorm (kontaktisik Risto Aim, telefon 5347 4332).

- Kompostimisväljak** (Kose tee 2) – biolagunevad aia- ja haljastus- jäätmed (rohi, lehed, oksad jms). Jäätmed tuleb kottidest välja valada ning ladestada korrekselt ette- nähtud kohale (oksad okste juurde ja ülejäänud kompostimiskohale).

- Kuusakoski** (Jaama 22, Võru. Avatud tööpäeval 8–16.30, telefon 7820 0740) – eraisikud saavad seal tasuta üle anda ühe inimese kohta aastas kuni **kaheksa sõiduautorehvi**.

Nii peakski juba kodus enne sor- teeritud jäätmeid valmis pannes arves- tama, et ehitusjäätmetega või suures koguses jäätmetega, mis ei sobi lades- tusplatsi ja kompostimisväljakule, tu- leb sõita Umbsaare ümberlaadimisjaa- ma.

Ehitus- ja lammutusjäätmeid, nagu ka kõiki teisi jäätmeid võetakse vastu ainult sorditult ja jäätmete eest tuleb ta- suda hinnakirja järgi.

Hinnakiri ja vastuvõetavate jäätme- te info on leitav: http://www.jaatmekes- kus.voru.ee/.

Võru keskkonnajaamal on plaanis lähiajal koostöös linna ja vallaga soeta- da kaal ja rajada vastav taristu, et hõl- bustada eraisikute ehitusjäätmete käit- lemist ka Lühikese tänava jaamas.

Umbsaare ümberlaadimisjaam on avatud taas alates 21. aprillist. Ettevõtte- ted saavad tellida jäätmete veoks ka multiliftkonteineri (info@umbsaare.ee).

Eriolukorra tõttu lükkub edasi ka iga- aastane, mai alguses toimuv heakorra kampaania „Teeme ära!“

Olev Lüüsepp, MTÜ Võru Jäätmekeskus juhatuse liige

parandavad meie kõigi elukesk- konda – projekti tulemusel vähe- nevad CO₂ heitmed u 190 tonni ning soojuskaod 100 MWh võr- ra aastas,“ selgitas Aguraiuja.

Kaugküte on puhtaim ja tõhusaim viis kütta tiheasustu- sega piirkondades paiknevaid korter- ja eramajasid, avalikke ja ärihooneid.

Juhul kui kinnistuomanikel on huvi kaugküttega liituda, pa- lume võtta ühendust Danpower Eesti müügi- ja kliendisuhete juhi Maire Udrasega e-posti aadres- sil **Maire.Udras@danpower.de** või helistada **5887 7226**.

Maire Udras, müügi- ja kliendisuhete juht

LINNAVALITSUSE TEATED

Linnavalitsuse istungitel

Riigihanke korraldamine

Otsustati korraldada riigihange „Võru linna munitsipaalikoolide õpilaste toitlustamine“.

Katastriüksuste jagamine

Kalmuse tn 16a katastriüksus (pindala 38 369 m², sihtotstarve 100% üldkasutatav maa) jagatakse seitsmeks, moodustatavatele katastriüksustele määrati aadress ja sihtotstarve järgmiselt: Taara tn 2a (sihtotstarve 100% üldkasutatav maa), Kalmuse tn 10b (55% elamumaa, 45% veekogude maa), Kalmuse tn 12b (50% elamumaa, 50% veekogude maa), Kalmuse tn 14a (55% elamumaa, 45% veekogude maa), Kal-

muse tn 16a (65% elamumaa, 35% veekogude maa), Kalmuse tn 18a (70% elamumaa, 30% veekogude maa) ja Kalmuse tn 20a (80% elamumaa, 20% veekogude maa).

Nõustuti Ringtee 10 katastriüksuse (pindala 93728 m², sihtotstarve 100% tootmistamaa) jagamisega kaheks, moodustatavatele katastriüksustele määrati aadress ja sihtotstarve järgmiselt: Ringtee 10 (100% tootmistamaa) ja Ringtee 10b (100% tootmistamaa).

Nõustuti Põllu tn 1e katastriüksuse (pindala 4242 m², sihtotstarve 80% tootmistamaa, 20% ärimaa) jagamisega kaheks. Moodustatavatele katastriüksustele määrati aadress ja sihtotstarve järgmiselt: Põllu tn 1e (80% tootmistamaa, 20% ärimaa) ja Põllu tn 1m (80% tootmistamaa, 20% ärimaa).

Nõustuti Kraavi tn 1 katastriüksuse (pindala 3289 m², sihtotstarve 100% elamumaa) jagamisega kaheks. Moodustatavatele katastriüksustele määrati aadress ja sihtotstarve järgmiselt: Kraavi tn 1 (100% elamumaa) ja Turba tn 2b (100% elamumaa).

Katastriüksuste liitmine

Nõustuti Kivimurru tn 2 (pindala 8304 m², sihtotstarve 80% tootmistamaa, 20% ärimaa) ja Kivi tn 19 (pindala 4882 m², 80% tootmistamaa, 20% ärimaa) katastriüksuste liitmisega. Moodustatava katastriüksuse aadressiks määrati

Kivimurru tn 2 ja sihtotstarbeks 80% tootmistamaa, 20% ärimaa.

Isikliku kasutusõiguse seadmine

Anti nõusolek Petseri tänav T1 kinnistule isikliku kasutusõiguse seadmiseks Elektrilevi OÜ kasuks, määrati isikliku kasutusõiguse ala ja tingimused.

Sundvalduste seadmine

Otsustati seada sundvaldus Vilja tn 18a, Vilja tn 18b, Vilja tn 22 ja Vilja tn 26 katastriüksustele Asi Võru Vesi kasuks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni torustike rajamiseks.

Ideekonkursi korraldamine

Otsustati korraldada Võru Järve Kooli uue õppehoone arhitektuurne ideekonkurss. Ideekavandite sisuliseks hindamiseks moodustati žürii koosseisus linnapea Anti Allas, linnamajanduse osakonna juhataja Tauno Asi, peaarhitekt Diana Vene, Võru Järve Kooli direktor Reet Kangro, EALi volitatud arhitekt-ekspert Hanno Grossschmidt, EALi volitatud arhitekt Eva Kedelauk ja EALi volitatud sisearhitekt Riin Kärema. MTÜ Eesti Arhitektide Liit (EAL) esindajate asendusliikmeks määrati volitatud arhitekt Kalle Komissarov.

Ideekonkursile tööde esitamise tähtaeg on 16. juuni 2020.

Korralduse muutmine

Võru linnavalitsuse 30. märtsi 2020 korralduse nr 164 „Kraavi tn 1 katastriüksuse jagamine“ punkti 2.2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt: Turba tn 2c, sihtotstarve 100% elamumaa.

Avalike mängu- ja spordiväljakute sulgemise pikendamine

Otsustati pikendada avalike mängu- ja spordiväljakute sulgemise tähtaega 30. aprillini 2020 (kaasa arvatud). Avatuks jääb Kubija rollerirada.

Klassikomplektide arvu määramine

2020/2021. õppeaastal 1. klasside klassikomplektide arvuks määrati Võru Kesklinna Koolis kaks ja Võru Kreutzwaldi Koolis kolm. Eriklass tõhustatud toe lastele moodustatakse Võru Kreutzwaldi Kooli.

Ehituslubade väljastamine

Väljastati ehitusluba üksikelu ehitamiseks asukohaga Tulika tn 6 ning laohoone laiendamiseks ja ümberehitamiseks asukohaga Pikk tn 23.

Kasutusloa väljastamine

Väljastati kasutusluba laiendatud ja ümberehitatud elamule asukohaga Tamula tn 5.

Projekteerimistingimuste kinnitamine

Nõustuti Jaama tn 47 kinnistule abihoonelaiendamise üle 33% selle esialgselt kavandatud mahust ilma detailplaneeringut koostamata ning kinnitati projekteerimistingimused. Nõustuti Piiri tn 7b kinnistule üksikelu püstitamisega ilma detailplaneeringut koostamata ning kinnitati projekteerimistingimused.

Lasteaia kohatasust vabastamine

Otsustati, et kõik Võru linna munitsipaallasteaia teenust kasutavad lapsevanemad vabastatakse erandkorras 2020. aasta märtsi- ja aprillikuu eest kohatasu maksimisest.

Võru linna huvikoolide õppetasad

Otsustati vabastada lapsevanemad 2020. aasta märtsi- ja aprillikuu eest huvikooli õppetasu maksimisest nendes õpperühmades, kus kaugõpe pole võimalik.

Võru Muusikakool: poistekoor, tüdrukutekoor, orkestri- ja bändiõpe, rühma eelkool. **Võru Kunstikool:** kunsti õpesuuna eelõpe ja eelõpe 0,5 koormusega, tantsu õpesuuna eelõpe. **Võru Spordikool:** eelkooli huviõpe.

Maakasutuse sihtotstarbe muutmine

Veskioja tn 18 maakasutuse sihtotstarbeks määrati 50% tootmistamaa, 50% elamumaa.

L. Koidula tn 5 // Seminari tn 1a kinnistu ja lähiala detailplaneeringu algatamine

Võru linnavalitsuse 30. märtsi 2020 korraldusega nr 163 algatati L. Koidula tn 5 // Seminari tn 1a kinnistu ja lähiala koostamine eesmärgiga kaaluda kinnistu jagamise, ehitusõiguse, sihtotstarvete ja servituutide määramise ning liikluse ja parkimiskorralduse lahendamise võimalusi. Planeeritava maa-ala suurus on u 0,4 ha. Taotleja soovib krundil olevad hooned lammutada ja ehitada asemele uued korterelamud ja ärihoone.

Planeeritav maa-ala asub Võru kesklinnas 2019. aastal valminud ajaloolise Seminari väljaku ääres, Võru vanalinna muinsuskaitsealal. Planeeritava kinnistu kõrval asub Võru Gümnaasium ja Võru Katariina kirik. L. Koidula tänava äärde jäävad elumajad. Planeeritaval kinnistul paikneb Seminari tänava ääres Eesti Vabariigi esimesel iseseisvusperioodil ehitatud puithoone ja L. Koidula tn ääres nõukogudeaegne ühiselamu.

Seminari tn 1a puithoone on amortiseerunud ja avariiline, hoonesse siseneda on ohtlik, hoone algupärane välisilme pole hilisemate ümberehituste tõttu säilinud. L. Koidula tn 5 hoone pole Võru vanalinna sobiv ehitus ning ühiselamuks ehitatud hoonel on raske uut funktsiooni kohaldada ning selle renoveerimine on seotud ebamõistlike kulutustega. Alal kehtib Võru linnavolikogu 13. märtsi 2013 otsusega nr 13 kehtestatud „L. Koidula tn 5 // Seminari tn 1a kinnistu ja lähiala detailplaneering“.

Maakasutuse sihtotstarveteks kavandatakse ärimaa/korterelamumaa. Algamise ettepanek on kooskõlas Võru linnavolikogu 11. märtsi 2009 määrusega nr 98 „Võru linna üldplaneeringu kehtestamine“. L. Koidula tn 5 // Seminari tn 1a kinnistu asub üldplaneeringuga määratud keskuse maa-ala, kus maa-alsid on võimalik arendada kas elamu-, äri- või ühiskondlike hoonete maana.

Detailplaneeringu algatamise korraldusega saab tutvuda Võru linna veebilehel www.voru.ee („Ehitus ja planeerimine“/„Detailplaneeringud“/„Teated“). Küsimuste korral pööruda arhitekt-planeerija Sirli Koka poole (tel 785 0937, e-post sirli.kokk@voru.ee).

Kanepi tn 16 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu algatamine

Võru linnavalitsuse 11. märtsi 2020 korraldusega nr 145 algatati Kanepi tn 16 ja lähiala detailplaneeringu koostamine.

Planeeritava ala suurus on u 0,35 ha asub Liitva asumis, piirnedes Kanepi ja Tulbi tänavaga ning elamumaa sihtotstarbega kinnistutega ja ühe reformimata riigimaaga, mis on alajama teenindamiseks vajalik maa. Kinnistu on hoonestamata. Alal kehtib Võru linnavolikogu 8. oktoobri 2003 otsusega nr 70 kehtestatud „Antsla mnt ja Vohandu jõeäärse Liitva linnaosa detailplaneering“.

Kanepi tn 16 maakasutuse kehtiv sihtotstarve ning Võru linna üldplaneeringu järgne juhtotstarve on elamumaa. Detailplaneeringuga sihtotstarvet ei muudeta. Planeeringu koostamise eesmärk on määrata kinnistule ehitusõigus ühepereelamu rajamiseks.

Detailplaneeringu algatamise korraldusega on võimalik tutvuda Võru linna veebilehel www.voru.ee („Ehitus ja planeerimine“/„Detailplaneeringud“/„Teated“).

Dužiteenus Võru linnas

Võru linnasaun on eriolukorra tõttu suletud. Linnaelanikel, kellel puudub sooja veega pesemise võimalus, saavad kasutada linna dužiteenust.

Teenuse vajadusest palume anda teada telefonil 521 8725 või e-posti aadressil maarika.loodus@voru.ee.

ÜLESKUTSE

Linnavalitsus palub Võrus lõkke tegemisest loobuda!

Linnavalitsusele on tulnud kodanike pöördumisi, et naaberkinnistutel tosav lõke häirib igapäevast elu. Saame murest aru ja kutsume inimesi üles lõket mitte tegema.

Praegu on aeg, mil peredega ollakse kodus ning on ebameeldiv, kui naaberkinnistult tuleb toss koduhoovi levib või läbi akna tuppa tungib.

Kuigi lõket nõuetekohaselt teha pole keelatud, palume kõigilt siiski mõistlikku suhtumist. Samuti tuleb meelde, et Eestis kehtib ametlikult tuleohtlik aeg. Aia- ja haljastusjäämed saab viia linna kompostimisväljakule.

Vaata ka lk 12

MEELDETULETUSEKS

Võru linna jäätmehoolduseeskirja kohaselt on jäätmete põletamine keelatud. Erand on tehtud üksnes jäätmetele, mis on jäätmevaldaja enda tegevuse käigus tekkinud aia- ja haljastusjäämed (nagu oksad, vaarikavarred jmt), immutamata ja värvimata puidule ning kiletamata paberi- ja kartongijäätmetele. Neid jäätmeid on lubatud põletada jäätmevaldaja kinnistu piires naabreid mittehäirival viisil ja järgides kõiki tuleohutusnõudeid. Keelatud on põletada puude ja pöösaste lehti, need tuleks kompostida või viia linna kompostimisväljakule.

Võrumaa Arenduskeskus ootab kandidaate Võru maakonna aasta ema tunnustamiseks

Läheneva emadepäeva eel kutsub SA Võrumaa Arenduskeskus esitama kandidaate Võru maakonna aasta ema aunimetusele.

Aasta ema kandidaate võivad esitada kõik, nii pereliikmed ja tuttavad kui ka kohalikud omavalitsused, asutused ning organisatsioonid. Aasta ema kandidaadiks võib üles seada maakonnas elava ema, kelle perekonnas kasvab või on üles kasvanud vähemalt kaks tublit last ning kes väärtustab perekonda, on pühendunud oma ametile ja on heaks eeskujuks ka ühiskonnas.

Digitalselt allkirjastatud taotlused on oodatud Võrumaa Arenduskes-

kuse e-posti aadressil arenduskeskus@vorumaa.ee. Pabertaotlused palume saata märgusõnaga „Võru maakonna aasta ema“ Võrumaa Arenduskeskuse postiaadressil Jüri 12, 65620 Võru.

Taotluste esitamise tähtaeg on 26. aprill 2020. Võru maakonna aasta ema aunimetuse andmise statuudi ja taotluse vormi leiata Võrumaa Arenduskeskuse kodulehelt.

Aasta ema tiitlit on Võru maakonnas välja antud 2002. aastast. Eelmisel aastal pälvis selle tunnustuse Võru vallas elav kuue lapse ema Marju Parv.

Tänavuse aasta ema kuulutab arenduskeskuse juhatus liige Tiit Toots

välja 10. mail emadepäeva kontserdil. Kontserti saab internetis jälgida Võrumaa Arenduskeskuse ja Võru Kandle Facebooki lehel ning Youtube'is.

Kontserti toimumist toetab SA Võru Kannel.

Kristi Vals,
SA Võrumaa Arenduskeskus
kultuurispetsialist

VÕRU LINNA JALGRATTALEHT

RATTAHOOAEG ON ALANUD!

Kutsume kõiki liiklejaid näitama oma sõidustiilis üles lugupidamist ja kaasliiklejatega arvestamist, seda nii liikluskultuuri parandamiseks kui ka koroonaviiruse leviku takistamiseks. **Kui oled terve, liigu rattaga looduses ning pea ka rattaga liigeldes kinni eriolukorra käitumisjuhistest!** Hoia väljas liikudes teiste inimestega vähemalt kaks meetrit vahet, liigu väljas ainult üksi või kahekesi, väldi rahvarohkeid kohti ja pese peale sõitmist korralikult käsi.

HEA AUTOJUHT!

Hoia jalgratturiga vähemalt 1,5-meetrist külgvahet! Kui sõiduk jalgratturist suure kiiruse ja väikese külgvahega möödub, võib tuulehoog ratturilt tasakaalu viia ning põhjustada tema kukkumise või kokkupõrke autoga. Kui tee on kitsas, ei pruugi seal kolmele ruumi jätkuda.

Ole tähelepanelik! Jalgratturite sõiduoskused ja -kogemused on väga erinevad, samuti nende käitumine liikluses. Õnnetuste vältimiseks ei tohi sõidukijuhid hetkekski valvsust kaotada. Äärmiselt ohtlikud on juhi tähelepanu hajutav kõrvaline tegevus, mistõttu võivad ratturid ja nende manöövrid märkamata jääda.

MIKS EELISTADA JALGRATAST MOOTORSÕIDUKILE?

Tervislik – tugevdab tervist ja suurendab vastupidavust ning annab hea tuju!

Kiire – linnas kiirem sõiduvahend kuni 6 km raadiuses ning on sama kiire kui buss (12 km/h).

Odav – 10 korda odavam kui auto ja vähem kulutusi transpordile.

Keskkonnasäästlik – kõige energiasäästlikum liikumisvahend, sest ratas ei vaja taastumatut energiat ning parandab linnaelu kvaliteeti.

Ei tekita ummikuid ega stressi – tänavaruumi kasutus on seitse korda efektiivsem, rattaga ei jää kunagi ummikusse.

Vähem parkimisprobleeme – võtab vähem ruumi kui auto.

Pääseb kõikjale – võimalik liikuda kitsastel tänavatel, parkides ja looduses.

KES VÕIVAD SÕIDUTEEL SÕITA JALGRATTAGA?

8–10-aastane laps võib täiskasvanuga koos tema järelevalve all sõita jalgratturi juhiloata sõiduteel. Täiskasvanu vastutab endaga kaasas oleva lapse ohutuse ja liiklusreeglite täitmise eest.

10–15-aastane noor, kes on läbinud jalgratturikoolituse ning kel on jalgratturi juhiluba.

Alates 16. eluaastast jalgratturi juhiluba ei nõuta – sellest east alates vastutab inimene seaduse järgi ise liiklusreeglite täitmise ja enda ohutuse eest.

KUIDAS ÕIGESTI KIIVRIT KINNITADA?

2
sõrme külmude kohal

V
tähe kujuliselt kinnitatud rihmad

1
sõrme laius lõua all

TINGMÄRGID

--- Jalgrattatee
--- Kubja terviserada

VARJUALUSED JALGRATASTELE

- 1 - Võru linnavalitsuse hoov (Tartu tn 25)
- 2 - Võru Kesklinna Kool (Vabaduse tn 12)
- 3 - Võru muusikakool (Vabaduse tn 5)
- 4 - Võru bussijaam (Vilja tn 2)
- 5 - Võru Kreutzwaldi Kool (Kooli tn 7)
- 6 - Võru spordikeskus (Räpina mnt 3a)
- 7 - Lõuna-Eesti Haigla

JALGRATTAHOIDLAD

- 1 - Seminari väljak (keskväljak)
- 2 - Jüri tn (majade 11 ja 13 vahel)
- 3 - Tamula rannapromenaad (Tartu tn ots)
- 4 - Tamula rannapromenaad (Vee tn ots)
- 5 - Võru skatepark (Vee tn 4c)
- 6 - Võru Järve Kool (Liiva tn 12b)
- 7 - Võru kultuurimaja (Liiva tn 13)
- 8, 9, 10 - Koreli park
- 11 - Võrumaa keskraamatukogu (Jüri tn 54)
- 12 - Võru turg (Jüri tn 72)
- 13 - Kubija rand (Männiku 36a)

JALGRATTURI MEELESPEA

Paista silma! Päevasel ajal sõites kanna erksavärvilisi, taustast eristuvaid riideid. Öhtusel ajal kasuta ohutusvesti või helkurribadega riidesemeid.

Kanna kiivrit! Kiiver kaitseb jalgratturi pead vaid siis, kui see on õige suurusega, terve ja korralikult kinnitatud. Kiivri kandmine on alla 16-aastastele jalgratturitele kohustuslik ning vanematele soovituslik. Hea lapsevanem, pea meeles, et sina oled oma lapsele suurimaks eeskujuks, keda jäljendatakse ja kellelt õpitakse.

Kaitse oma ratast! Kirjuta üles oma jalgratta mark ja mudel, raami number, värvus ja erilised tundemärgid. Avalikus kohas kinnita jalgratas rattalukuga, mis läbib jalgrattaraami ja tagumist ratast.

Veendu ratta korrasolekus! Korras jalgrattal on päevasel ajal küljes ees valge ja taga punane helkur, oranžid või valged kodarahelkurid, töökorras signaalkell ja pidurid. Pimedal ajal või halva nähtavusega sõites peab jalgrattal lisaks olema ees valge ja taga punane tuli.

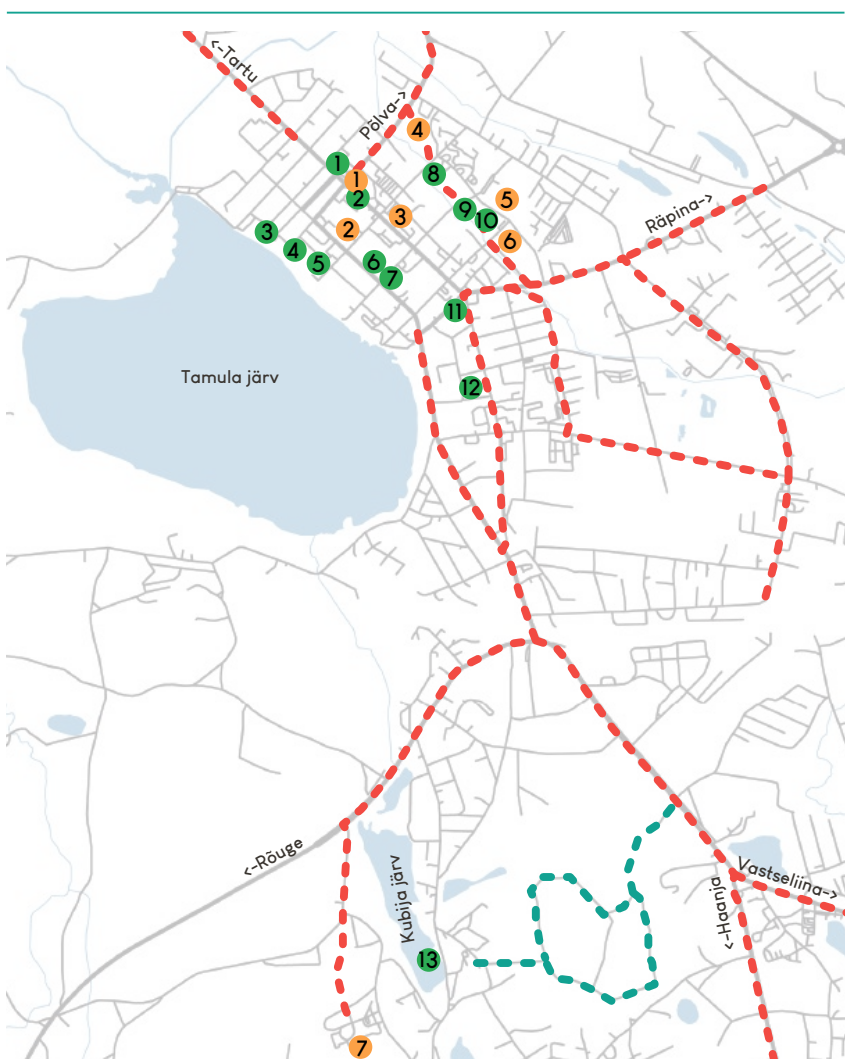
Vali sobiva suurusega jalgratas! Ratas on sulle sobiv, kui jalgrattaraami kohal seistes jääb sinu ja jalgratta vahele vähemalt 5 cm vaba ruumi. Sadula kõrgust reguleerides arvesta, et sinu päkad peavad jalgrattaga seisma jäädes maha ulatuma.

Vali marsruut, mis vastab sinu oskustele ja kogemustele – paariminutiline ajavõit ei tasu riski. Harjuta sõitu ning omanda sõiduoskusi ja kogemusi järk-järgult.

Anna teistele liiklejatele selgelt ja aegsasti oma kavatsustest märku, siis oskavad teised liiklejad sinuga arvestada. Ole ristmikke ja ülekäiguradu ületades väga tähelepanelik – ka siis, kui sul on seaduse silmis eesõigus! Kokkupõrkeohu korral veendu alati, et teine liikleja on sind märganud.

Arvesta teiste liiklejatega! Möödu jalakäijatest ja eriti väikestest lastest aeglaselt ja tähelepanelikult.

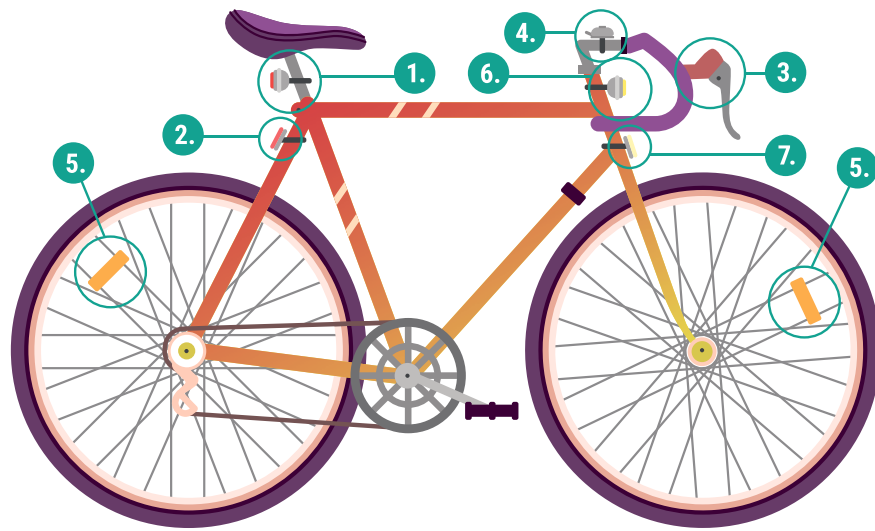
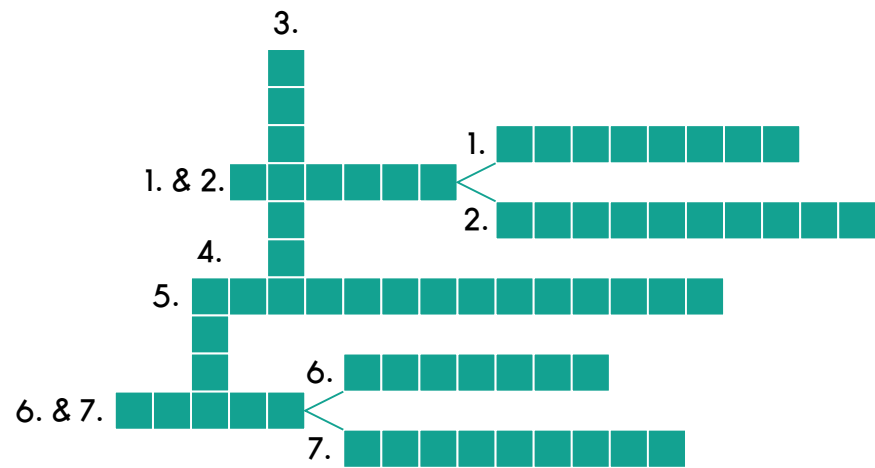
Liikluses ole tähelepanelik – unusta nutiseadmed ja kõrvaklapid. Sinu elul on hindamatu väärtus!

KAS TEAD, MIDA NEED LIIKLUSMÄRGID TÄHENDAVAD? VALI ÕIGE VARIANT:

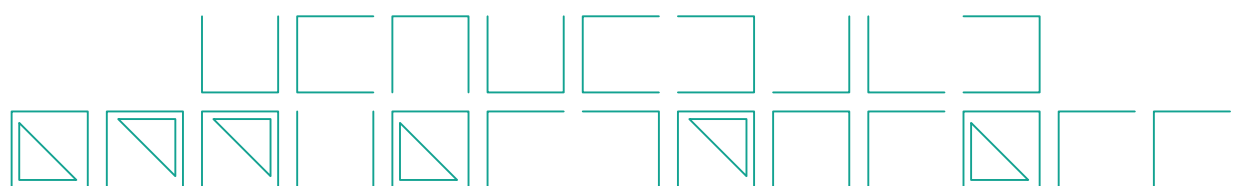
	Peatu ja anna teed		Signaaliandmine lubatud
	Sissesõidu keeld		Muud ohud liikluses
	Tupik		Jalgrattatee
	Sissesõidu keeld		Jalgratta sõidu keeld
	Ristumine jalgrattateega		Ühesuunaline tee
	Jalgratta sõidu keeld		Ühissõidukirada
	Samaliigiliste teede ristmik		Tõkkepuuta raudteeülesõidukoht
	Metsavaheline tee		Tõkkepuuga raudteeülesõidukoht

ENNE SÕIDU ALUSTAMIST VEENDUN, ET MINU JALGRATTAL ON:

LAHENDA SALAKIRI!

D	K	U
N	L	E
M	S	!

Rattalehe on koostanud linnavalitsus koostöös Maanteeametiga. Lehe koostamisel on kasutatud Maanteeameti, Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledži ja näituse „8 põhjust, miks eelistan sõita jalgrattaga“ materjale, mille on kokku pannud Liina Margna ja MTÜ Hinokad (www.hinokad.eu).
© 2006 & 2011 (MTÜ Eesti Roheline Liikumine).

PIIRIÜLESED PRAKTIKAD

Järve Kooli rahvusvaheline koostöö

Kooliarenduse seisukohalt on väga oluline teha koostööd teiste eriõppe koolidega nii Eestis kui väljaspool Eestit. Kool on pidevalt arenev organisatsioon, seetõttu on tähtis leida õpilasi ja õpetajaid toetavad koostööpartnerid.

Meie koostööd partneritega on välja kujunenud projektitöö raames toimunud kohtumistest. Sõltuvalt partnerite ja meie kooli süvendatud huvist kujuneb koostöö kas kunstialaseks, kehaliseks liikumiseks ja ujumiseks ning igakülgselt õpetajate omavaheliseks kogemuste vahetamiseks. Kindel eesmärk on seejuures luua tingimused õpilaste arenguks ja õpetajate enesetäiendamiseks kogemuste kaudu.

Erasmus+ projektipartnerite kooli on külastanud nii õpetajad kui ka õpetajate abid. Projekti tegevused on planeeritud kooli iga-aastases ürituste plaanis. Erinevad ettevõtmised muudavad õpilastele koolielu mitmekesisemaks ning see laiendab õpetajate õpetamisvõimalusi. Vanemad saavad koolielust osa kooli Facebooki konto kaudu. Nad on üles näidanud aktiivset huvi ja andnud koolis tehtavale positiivset tagasisidet. Oluline on märkida, et kõikidele üritustele oleme kaasanud ka Kesklinna Kooli eritoe õpilasi, kes on tugispetsialisti teenusel Järve Koolis.

Igalt projektikohtumiselt annavad osalejad tagasisidet. Nende põhjal on huvitav vaadelda, kuidas erinevad osalejad näevad samas partnerkoolis käimist oma tööst lähtuvalt. Nii näiteks sain huvitavat tagasisidet õpetaja abilt, kes oli kaasanud Inglismaal asuva Durhami erikooli koosolekule. Tema huviorbiiti jäi just õpilaste vaba aja sisustamine ning seda jälgides sai ta uusi mõtteid, mida ka meie koolis rakendada. Lisaks pakkus projektikohtumine ka positiivseid emotsioone ja laiendas silmaringi. Kuna Järve Kooli ootab ees renoveerimine ja õue kujundamine, saab neid

Durhami erikooli õuel on mitmesuguseid mängualasid, mis on kujundatud sihtrühma huvidest lähtuvalt.

Foto: Reet Kangro

mõtteid rakendada ja nõnda õpilaste vaba aja tegevust rikastada. Praegu käimasoleva, tervist edendava projekti toetus annab koolile võimaluse soetada õpilaste liikumist arendavaid vahendeid. Inglismaalt saadud kogemus näitas, et laste arengut toetav mänguväljak ei pea olema väga kallistest ning erilistest vahenditest tehtud, vaid selle võib ka ehitada taaskasutatavatest materjalidest.

Nagu öeldud, oleme mõne partnerkooliga loonud pikaajalise sõprussuhte. Alates 2016. aasta veebruarist on Järve Kooli õpilased osalenud Riias toimuvatel rahvusvahelistel ujumisvõistlustel. Väljasõidud Lähti on olnud kahe-kolmepäevased, mil õpilased peavad ilma vanemate toime tulema. Nende reiside tulemusena on nad muutunud iseseisvamaks ja kaaslastega arvestavamaks. Rõõm on näha, kuidas nad omavahel suhtlevad ja üksteise eest hoolitsevad. Meie õpilased on saanud osaleda ka sõpruskooli õpilasuiritustel. Õpilaste seas oodatuid

üritus on disko, kus nad rõõmu- ga ja aktiivselt osalevad. Tänu nendele ühisüritustele on meie õpilased saanud uusi sõpru ja arendanud käitumisuskust. Reisil olles õpitakse ka valikuid tegema ning arvestama kaasas oleva rahaga. Tahetakse ju ikka endale üht-teist head osta ning kodustele kingitusi tuua.

Meie kooli õpilased võtavad hea meelega osa vahvatest asjadest. Olulised teemad on olnud tervislikud eluviisid ja valmistumine tööeluks. Teemanaädalatel on õpilased osalenud joonistusvõistlustel, näiteks logo joonistamise konkursil, kalendripiltide joonistamisel. Eriti jäi meelde sügisel kooliõuel loodulikest materjalidest mandala meisterdamine.

Aastate jooksul on Võru Järve Kooli õpilased osalenud aktiivselt paljudel joonistusvõistlustel. Üks pikaajalisemaid on osavõtt Tšehhimaal korraldatavast autismispektri häiretega õpilaste joonistusvõistlusest. Meie õpilaste kunstitööd on palvinud tunnustust, saanud

auhindu. Õpilastele osaks saanud positiivne tagasiside innustab neid uutele tegemistele, osalemine rahvusvahelises projektitöös suurendab mõistmist, et maailm on palju suurem ja laiem.

Kokkuvõtteks võin julgelt kinnitada, et rahvusvahelised kogemused aitavad kooliarendusele otseselt kaasa. Kuigi mais toimuma pidanud autismispektri häiretega laste joonistusvõistlus jääb ära, ei jää koostöö pooleli. Kindlasti toimub see kunagi hiljem ja Järve Kooli õpilastööd on Tšehhis Frydec Misteki erikoolis esindatud. Samuti saame ellu viia kooli õue kujundamisel Durhami erikoolist saadud huvitavaid ideid.

Tänu tublidele õpilastele ja peredele, kes alati on tulnud kaasa neile pakutavatele üritustele ja ettevõtmistele. Täna kooli kollektiivi, kes on aktiivselt osalenud koostöös ja kindlasti teevad seda ka edaspidi.

Reet Kangro,
Võru Järve Kooli direktor

VARJU ALLA!

Palun andke võimalusel ka oma panus, et Võru kunstmuruväljaku äärde vutipubliku jaoks katusega tribüün ehitada!

VÕRU FC HELIOS 10

Tribüüni ehitamise heaks saab annetada Võru FC Heliose kodulehel <https://fcheliosvoru.ee/varju-alla/> või tehes ülekande MTÜ FC Helios Võru arvele EE141010220218054223 SEB Pangas.

NOORSOOTÖÖ

Malevasuvi Võrus

Võru Noortekeskus MTÜ kavatseb korraldada ka sel suvel maleva Võru linna noortele. Kui kõik läheb plaanipäraselt, toimub malev 29. juunist kuni 10. juulini.

Tööpakkujale

Hea ettevõtja, talunik või eraisik, kui sul on pakkuda suvel kergemat sorti tööd noorele (värvimist, koristamist, puude ladumist, marjade korjamist jne), siis võta meiega ühendust info@vorunoortekeskus.ee või telefonil 5344 0622.

- Lepingu noorega sõlmib ja esitab andmed maksuametile noortekeskus.
- Noortekeskus esitab arve tööpakkujale tehtud tööde kohta.
- Noore tunni hind on viis eurot (sisaldab kõiki makse, arvestust tööajatabeli alusel).

Malevanoorele

13–18-aastane Võru linna noor, kes sa oled plaaninud suvel tulla malevasse, saada oma soovivaldus ja CV 10. maiks 2020 e-posti aadressil info@vorunoortekeskus.ee. Küsimuste korral helista telefonil 5344 0622.

Gitlin Kütt, Võru Noortekeskuse tegevjuht

KUU PILDIS

Kultuurielamus enne kriisi – muusikaline etendus „Grease“

Teatrikuu alguses, mõni päev enne eriolukorra väljakuulutamist Eestis etendus Kandle lavalaudadel Võru Gümnaasiumi uus, tuntud muusikali ja filmi „Grease“ ainetel valminud muusikaetendus, mis jutustab võluva loo noortest inimestest ja nende noorest armastusest.

Täissaali publiku ette jõudnud kaks etenduse võib lühidalt kokku võtta järgmiselt: orgaa-

niline, nooruslikust energiast laetud muusika, kolme-nelja-häälsed lauluseaded koos võhmalevõtva koreograafiaga ning võimekad ja motiveeritud solistid.

Laineid löönud muusikalise etenduse lavastaja on Laui Otsar, koreograaf ja ühtlasi külalis-esineja Janeli Sikaste, kunstnik Merit Süving ning muusikaline kujundaja Silja Otsar.

Põhirollle täitsid Uku Freiberg, Sippie Guth, Henri Helekivi, Reio Helekivi, Liina Juhanson, Sepo Koppel, Kätlin Käpa, Rainer Luht, Karl Jörgen Lööper, Hellika Otsar, Sirelin Punt, Katrinka Josephine Savimägi, Siim Siidra ja Liina Veisveer.

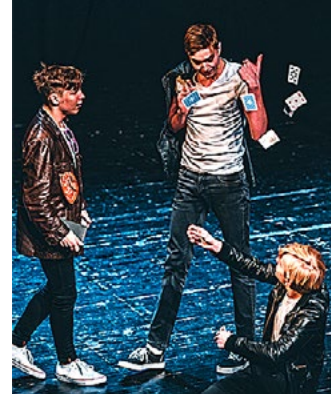
Kaasa löid kooli segakoor, vilistlastest ja põhikooliõpilastest koosnev saateansambel ning

mitmed huvilised noored teistest Võrumaa koolidest.

Enne eriolukorra ja piirangute kehtestamist jõuti anda kaks etendust. Ees ootasid veel kaks etendust ja väljamüüdnud lisaetendus, mis aga mõistatavatel põhjustel ära jäid. Miillal ära jäänud etendused toimuvad, pole veel selge, aga asjaosalised ja publik ootavad uut võimalust pikisilmi.

Hetki esietendusest Kandle lavalaudadel.

Fotod: Andri Tallo

KOMMENTAAR

Anti Allas, linnapea

Milline suurepärase muusikalielamus!!! Eile õhtul (6. märtsil – VLL) Võru Gümnaasiumi poolt Kandle lavale toodud „Grease“ esietendusest olen siiani lummatud. On tehtud meeletu töö,

aga tulemus tasub ka kõik vaevad! Suur kummardus kõigile eile laval olnuile ja loomulikult eriliste taustajõududele! Pärast etendust jagasid mitmed minuga vestelnud sama tunnet, et kui väga tahaks taas olla gümnaasiumialine ja ehk pääseks ka lavale ...

ÜMBERKORRALDUSED

Vana-Võromaa Kultuurikoja tegevusest ja võimalustest

Kuigi Vana-Võromaa Kultuurikoja (Katariina allee 11) näitused on praegu suletud, jätkub kultuurikojas siiski tegevus. Oleme avatud virtuaalselt, meid saab külastada nii kodulehel kui ka Facebooki vahendusel. Oma tegemistest räägivad lähemalt muuseumi peavarahoidja Mirja Ots, muuseumipedagoog Airi Rüütli, galerist Jana Huul ja muuseumi juhataja Tiia Haug.

Peavarahoidja Mirja Ots: „Virtuaalselt on muuseumikogud huvilistele ligipääsetavad. Muuseumil on teiste meelelahutuasutuste ees väike eelis, sest päriselt suletud pole meie kogud kunagi, [muis.ee](https://www.muis.ee) vahendusel saab muuseumidele ligi 24/7. Muuseumitöötajatenä me praegu panustamegi sellesse, et selles andmebaasis oleks järjest täielikumad andmed ja rohkem fotosid. Vana-Võromaa Kultuurikoja kogud leiab avalikust [muis.ee](https://www.muis.ee)-st üles **Võrumaa Muuseumi** nime all, minimaalsete andmetega on sisestatud kõik 58 646 muuseumi, piltidega on neist varustatud 28 732.

Muusi andmebaasis saab otsida korraga kõigest sellega ühinenud muuseumide sisestatud kogudest. Kui soovida vaid Võrumaa Muuseumi kogudest otsida, saab kasutada detailset otsingut. Esimestel kordadel võib otsingute tegemine olla keerukas, aga süsteemis ka sihitult ringi uudistades võib leida palju põnevat. Täpsema huvi korral saab alati teha päringu info@vorumuseum.ee aadressil ning muuseumitöötajalt abi ja lisateavet paluda. Samal aadressil ootame ka tagasisidet leitud vigade ja täpsustus- tega.

Sunnitult aega koduseinte vahel maksab ära kasutada oma esivanemate ja kodupaiga minevikku uurides ja sellesse ka ise panustades.“

Muuseumipedagoog Airi Rüütli: „Rahvakultuuri Keskuse jutukool Piret Pääri ettevõtmisel kuulutas 2020.

Vaateratta monteerimine Võrus 1976. aasta märtsis. Foto: E. Kaunis / VK F 794:19

aasta **rahvajutu aastaks**. Üks teema-aasta projektidest on väljakutse 11 x 11, mille eesmärk on lugeda ja jutustada eesti rahvajutte. Vana-Võromaa Kultuurikoda võttis väljakutse 11 x 11 vastu.

Jaanuaris jutustasime muuseumis loo „Kass, leivalabidas ja niinekerä“ kogumikust „Marjakobar ja teisi setu muinasjutte“. Veebruaril lugu oli „Õit-sipoisi õnn“ August Jakobsoni raamatust „Puujalaga katk“. Lugusid ilmes- tasime muuseumifondist välja toodud esemetega.

Märtsikuu raamat oli Pille Kippa- ri „Tere, tere tiipajalga“ ja samuti Pille Kippari koostatud „Loomad, linnud, putukad“. Keerulisel ajal laadis õnneks Võrumaa Keskraamatukogu raamatu „Tere, tere tiipajalga“ oma kodulehele üles. Juttu vestsime virtuaalselt. Kuna häid lugusid oli palju, tegime ühe ju- tuhommiku asemel viiel päeval Va- na-Võromaa Kultuurikoja Facebooki lehel rahvajutu postituse.

Ka aprilli jutuhommik toimub in- ternetis. Loodetavasti juba mais saa- me taas muuseumifondist välja otsida

esemed, mida päris kokkusaamisel saame tutvustada.

Muusemitundidest jäävad ära „Mina ja meeled“ ja „Kevadet otsi- mas“. Selle asemel on võimalik ise minna õue kevadet otsima, tunda kevade lõhna ja kuulata looduse hää- li. Hea mõte on võtta kaasa kotike, kuhu lastega looduses leiduvat korja- ta. Hiljem on vahva nendest midagi meisterdada või neid kevadpildile kleepida.

Maikuuks on lastele kavandatud tund „Õue mängima!“, kus mängime nii vanemaid kui ka uuemaid män- ge.“

Galerist Jana Huul: „Reedel, 13. märtsil ära jäänud näituste avamised ei tähenda, et kunstipublik jääb näi- tustest ilma. Praegu saab näha kultu- urikoja Facebooki vahendusel fotoal- bumeid Margret Paide maalinäitusest „Inimustrid“ ja Eesti Moekunstnike Ühenduse moenäitusest „Metsa moo- di!“. Peatselt avaneb näitustest pilt läbi videokaamera silma. Kannatlikult oo-

tame galerii uste avamist publikule, sest oma silm on kuningas!

Alates märtsist on võimalik Facebooki kaudu vaadata fotoalbumit „**Vana-Võromaa loomeinimesed**“, kus tutvustame Vana-Võromaalt pä- rit ja siia elama tulnud kunstnike, disainerite ja käsitöölise loomingut. Lisaks kunstniku loomingut tutvusta- vale pisikesele fotovalikule on lisatud võimalus põhjalikumalt tema loomin- guga tutvuda ja soovi korral teoseid soetada. Ostame kodumaist, sellega toetame majandust ja töökohtade säi- limist.

Siinkohal kasutan võimalust ja teen üleskutse anda teie külas sündi- nud või seal elavast loomeinimesest märku e-posti aadressil [jana.huul@ wi.ee](mailto:jana.huul@wi.ee).“

Juhataja Tiia Haug on üleskutse „Aeg lehitseda vanu fotoalbumeid“ raames taas asunud jagama vanu pilte. Muu- seumi kogudes on tuhandeid fotosid Võrumaast ja võrulaste tegemistest, toimetamistest. Pildid aastate tagant on seda väärtuslikumad, mida täpse- malt on üles märgitud foto tegemise aeg ning pildile püütud koht ja tege- vus ning muidugi foto autor.

Neid fotosid saab uudistada nii Vana-Võromaa Kultuurikoja kodule- he fotopanga rubriigis „Vana pilt kõ- nölös“ [https://vorumuseum.ee/ku- lalisele/vana-pilt-konolos](https://vorumuseum.ee/kulalisele/vana-pilt-konolos) kui ka Eesti muuseumide veebivärava Muis kaudu <https://www.muis.ee>.

Vana-Võromaa Kultuurikoda saab külastada:

- kodulehe <https://vorumuseum.ee>
- Facebooki [https://www.facebook.com/ vanavoromaa kultuurikoda](https://www.facebook.com/vanavoromaa kultuurikoda)
- Eesti muuseumide veebivärava <https://www.muis.ee> kaudu

Vanade akende restau- reerimise kampaania „Vaata vana akent!“ kolib veebikeskkonda

Märtsi Võru Linna Lehes ilmus üleskutse osale- da üle-eestilises kampaanias „Vaata vana akent!“ ja aidata seeläbi kaasa üle-eestilisele puitakende päevale keskendunud ürituste toimumisele. Kui siis kutsusime kogukondi talgute korras oma vanu aknaid restaureerima, siis nüüd kolime ak- napäeva turvaliselt veebi.

Laupäeval, 23. mail algusega kell 12 toome meistri igasse Eestimaa kodusse ehk näitame kõikidele huvilistele läbi arvutiekraani restaureeri- mist puudutavaid võtteid ja nippe. Teavituskana- liks saab „Vaata vana akent!“ näoraamatu lehekül- g (<https://www.facebook.com/vaatavanaakent/>), kust leiab nädal varem videoülekannete täpse aja- kava. Teeme fookuspäevade ülekanded kommenteeritavaks, et aknapäevast osavõtjad saaksid kohe küsida ka küsimusi.

Kontakt
Elo Lutsepp
SA Eesti Vabaõhumuuseum
Maaarhitektuuri keskuse projektide peaspetsialist
Tel 502 4265
elo@evm.ee

Üks nüüdseks jäädavalt kadunud aken. Foto: Elo Lutsepp

AJALUGU

Elust Võru linnas 100 aastat tagasi

Tammula järw

wabanes jääst wiimasel pühäl s.o. 6. aprillil.

Võru puiestik Tamula järve kaldal. Foto: Võrumaa Muuseum

Wõru Teataja nr 25, 08.04.1920

Wäimera mõisa põllutöökoolile

Wiimasel maakorralduse nõukogu koosolekul esines kohalise maakon- nawalitsuse põllutöö osakonna juha- taja Kohwer palwega anda Wäimera (praeguse Väimela rahvapärane nime- tus – M.K) mõisa süda Võrumaa põl- lutöökooli jaoks. Nõukogu otsustas selle küsimuse jaatavalt. Nii saab põl- lutöökool ühe parema mõisa südame. Ainuke puudus on, et herrastemaja maha põlenud on ja ta üles ehitada

tuleb, vähemalt ülemine kord paran- dada ja katus uuesti teha. Ennemini oli põllutöökooli jaoks Wõru mõisa walitud, kuid sellest loobutakse, kui mitte küllalt otstarbekohasest.

Wõru Teataja nr 25, 08.04.1920

Spordiga algust

Enne sõja-aastaid oli Kandle seltsi juures rohkearwuline spordi osa- koon, mis õige mitmesugust sporti ajas. Sõda lõhkus selle osakonna ära, wiies tema liikmeid mitmele poole waenuväljadele. Kuna nüüd rahu walitsemas, peaksid meie noored mehed jällegi spordi peale mõtlema. Teisip., 20. aprilliks kell 6 õhtu kutsutakse selle läbi kõiki noormehi, keda spor- di asi wähegi huwitab Kandlellesse, et seal üheskoos nõu pidada, kuidas wiisi spordi harjutustega peale algada.

Wõru Teataja nr 28, 19.04.1920

Spordi harjutuste

asjas olid teisipäewal 21. skp. umbes 20 noormeest kokku tulnud, suure- malt osalt keskkooli wanemad õpila- sed. Arwati kerge spordiga algust teha ja esimene harjutus ära pidada Kan- dles reedel, 23. aprillil. Wäga soowi-

taw oleks noormeeste kehaliku kui ka waimlise arenemise otstarbel, et kawatsetud wõimlemise harjutustest osa wõtma tuleks mitte ükski kooli- kaswandikud, waid ka teised noorme- hed, kes teeniwad kantsleides, kaup- lustes ja tööstuseasutustes.

Wõru Teataja nr. 29, 22.04.1920

Pidu

Laupäewal 24. aprillil s.a. paneb Wõru linna I segaalgkool „Kandle“ seltsi ruumides piduõhtu toime. Eeskawas on: lastekoori- ja soololaulud, ilulu- gemised, näitemäng, tantsud. Mängib 2-se jalawäe polgu orkester. Pidusis- setulek läheb nimetatud kooli raama- tukogu asutamiseks.

Wõru Teataja nr. 29, 22.04.1920

Kergeusklikud ei kao

Wiimasel laada-päewal on üks ker- geusklik Zooru perenaine A. S. pet- tuse ohvriks langenud. Ta olla olnud tohtri juure minemas, kui teel üks tundmata naisterahwas wastu tulnud, kes temalt nõudma hakanud, kuhu ja mis asja? Teada saades, et perenai- ne tohtri juure minemas, ütelnud ta enese samuti haige olewat, ühtlasi juhatanud ta ka hea tohtri asukoha, nimelt Jüri t. Nr. 16. Kui naine sinna

sisse läinud, tulnud temale trepil keegi teine naisterahwas wastu, kes ennast arsti ütelnudki olewat ja mõjuwat roh- tu lubanud anda. Kuid selleks minna tarwis 2000 marka – mitte tasuks, waid raha sisse pulbrite mässimiseks, et rohul tarwiline mõju oleks. Perenai- ne lipanud ruttu turule, kust mehel 1800 marka saanud. „Arst“ ootanud teda ikkagi eeskojas trepil. Wõtnud siis perenaiselt raha, mässinud tema silmi all raha sisse mõned pulbrid ja raha weel paberi sisse ning ütelnud: „Waat, siin on su raha! Teda hoia öö- päew rinnal, siis on rinnad terwed. Selja arstin ma ise siin. Keera selgi!“ Perenaine keernud selja, kuna arst seal midagi „tohterdanud“. Kuid see sündinud kõik wäga ruttu. „Näe, siin on su raha, pista põue, ära waata ega kõnele kellelegi. Kui koju jõuad, pane see sängilina alla, ja hommikul oled terwe.“ Perenaine teinudki nii. Kuid kui ta rahapundra lahti teinud, ei ol- nud seal peale paberi midagi. Nagu näha on ta kelmide salga ohwriks langenud, keda politsei juba ammu silmas pidas. Kelmid walisid oma te- gewuse kohaks laadapäewal ühe suu- rema maja trepi, et inimestelt nii usal- dust wõita. Ja kergeusklikke leiduski.

Wõru Teataja nr 29, 22.04.1920

Vanu ajalehti sirvis Võru Gümnaasiumi raamatukoguhoidja Maris Kütt.

Õnnitleme aprillikuu juubilare!

90	75
Elsa Janson	Vivi Mikson
Aino Saan	Tiina Sisas
Mira Hopjorskaja	Valter-Jaan Ossis
Sinaida Laksberg	Vambola Kõnnusaar
85	Olev Leetjõe
Sirje Kuldsepp	Jaan Rootsmann
Elvi Keerberg	70
Taimi Vahter	Lea Ross
Vello Loid	Alevtina Jaagomäe
Vallev Kõiv	Pilvi Orava
80	Kaja Pijon
Helju Palm	Silvi Pärnapuu
Laine Kala	Asta Koomer
Laine Kõrtsmann	Mati Truu
Alli Tamm	Vladimir Ivanov
Tiiu Toots	Aleksander Ššerbakov
Gennadi Kivit	

* Maikuu juubilaridel, kes ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda 1. maiks tel 785 0914 ja/või sirje.randver@voru.ee.

* Võru linnas oli 1. aprilli 2020 seisuga 11 720 elanikku, neist mehi 5259 ja naisi 6461.

KRIISI JÄLGEDES

Tagasivaade koroonaviirusega seotud sündmustele Eestis ja Võru linnas

Järgnevalt teeme põgusa kokkuvõtte koroonaviirusega seotud tähtsamatest sündmustest Eestis ja Võru linnas. Viirus, mis hakkas levima 31. detsembril 2019 Hiinast Wuhan linnast, on juba üle kuu aja teinud laastavat tööd ka meie koduõuel. Lehe trükki mineku ajal oli üle kogu maailma tuvastatud ligi 2,1 miljonit haigusjuhtu ning registreeeritud ligi 140 000 surmajuhtu (Eestis vastavalt 1434 haigusjuhtu ja 36 surmajuhtumit).

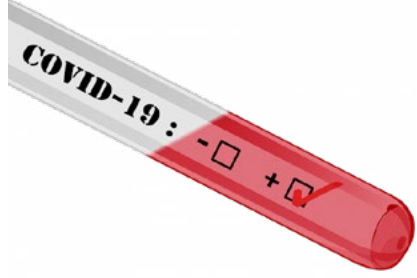

Foto: terviseamet

EELLUGU

Reede, 31. jaanuar

- Eesti terviseameti saadab esimene koroonaviiruse teemaline järelepärimine. Samal päeval tuvastatakse Itaalias kaks esimest koroonaviiruse juhtu Euroopas.

Teisipäev, 25. veebruar

- Veebruaris tehakse vaid üksikuid koroonateemalisi järelepärimisi, kuni päev pärast vabariigi aastapäeva vallandub laviin ning terviseameti hakkab tulema hulgaliselt küsimusi.

Kolmapäev, 26. veebruar

- Eestis tuvastatakse esimene koroonaviirusega nakatunu.

Neljäpäev, 5. märts

- Koroonaviirus hakkab levima 3.–6. märtsil Saaremaal peetud võrkpallivõistluste ja nende järgnenud muude ürituste käigus.

Laupäev, 7. märts

- Viirus hakkab levima ka Võrumaal peetud ligi 80 osalejaga juubelitele, kus osaleb Saaremaa võrkpallimängult, NOM festivalilt ja ka välismaalt tulnud inimesi. Viroloog Andres Merits ütleb Eesti Päevalehele antud intervjuus, et Võru juubelitele olid viiruse levimiseks ideaalsed tingimused ning nakatada võis kuni 70% osalejatest.

KRIIS KODUÕUEL

Neljäpäev, 12. märts

- Eestis on tuvastatud 41 koroonaviirusega nakatunut.

- Koroonaviiruse leviku tõkestamiseks kutsus Võru linnavalitsus kokku kriisikomisjoni, sh ka kõikide allasutuste juhid, lisaks ka Võru Gümnaasiumi juhi. Otsustatakse ühiselt, et Võru linna haridus-, kultuuri- ja spordiasutused suletakse esimesel võimalusel, aga vähemalt 12. märtsi tähtpäeva jooksul ja seda kuni 17. märtsini. Otsus tehakse olukorras, kus terviseamet selleks veel selget vajadust ei näe. Võru linnavalitsus soovib toimida solidaarselt ka erakoolidel ja huviharidust pakkuvatel mittetulundusühingutel.

- Lõuna-Eesti haigla paneb inimestele südamele, et keegi ei tohi koroonaviiruse kahtluse või mistahes viirushaiguse sümptomitega pöörduda ühegi haigla EMOsse ega ka perearstikeskusesse kohale minna (tuleb konsulteerida telefoni teel perearstiga või helistada perearsti nõuandetelefonil 1220, kui tekib äkilne üldseisundi halvenemine, siis tuleb helistada häirekeskusesse 112).

Foto: Ullis Guth

- Võru linnavalitsus pöördub oma teabekanalites linnakodanike poole üleskutsega säilitada rahu, sest suust suhu ja sotsiaalmeedias leviv liigne paanika teeb asja hullemaks:

Armsad linlased! Paanikaks ei ole põhjust! Poed tühjaks ostetud pole ja seda pole ka karta. On küll haigestunuid, kui hetkeseisuga ei ole veel kinnitust leidnud, et Võrus oleks koroonaviirusega nakatunuid.

Koroonateste on tehtud, vastused selguvad homme. Ärge lähtuge infost, mis läheb sotsiaalmeedias kulutulena laiali ning mis põhinevad väitel „Keegi kirjutas ...“, „Mul tuttava tuttav rääkis...“ jne.

Ootame ära kinnitatud ning ametlikud andmed ning loeme infot ametlikest kanalitest! Veel kord. Paanikaks ei ole põhjust, rakendatud on ennetavaid meetmeid!

- Koroonaviiruse leviku tõkestamiseks otsustab Eesti Vabariigi valitsus hilisõhtul kehtestada Eestis eriolukorra ning rakendada erimeetmeid: sulgeda alates esmaspäevast, 16. märtsist ligi 500 kooli ning viia õppetöö üle kaug- ja koduõppevormile, keelata kõik avalikud kogunemised, 1. maini sulgeda muuseumid ja kinod ning keelata teatrietendused, kontserdid ja konverentsid, samuti kõik spordivõistlused, kehtestada piiridel sanitaarkontroll jne.

Reede, 13. märts

- Eestis täheledatakse koroonaviirusega nakatunute hüppelist kasvu, tuvastatud nakatunuid on 79.

- Haigekassa võtab vastu otsuse rahastada alates esmaspäevast, 16. märtsist ambulatoorsete ehk päevaste arstivastuvõtude puhul kaugvastuvõtte.

See tähendab, et patsient ei pea kokkuleppel tervishoiutöötajaga tema juurde füüsiliselt kohale minema, vaid vastuvõtt toimub telefoni, videokõne või veebivestluse vahendusel ning haigekassa tasub selle eest nagu tavaliise vastuvõtu puhul.

- Positiivsed koroonaproovid leiavad Võrumaal kinnitust. Linnapea Anti Allas pöördub Võru linnavalitsuse teabekanalite kaudu elanike poole teatega:

Kallid kaasinlased! On kinnitust leidnud, et 12. märtsil Võrumaal võetud proovide hulgas on positiivseid tulemusi (koroonaviirus on tuvastatud). Meile täpsemaid andmeid pole antud, aga sellest lähtuvalt on linnavalitsus seisukohal, et kõik sünnipäeval viibinud inimesed peavad jääma karantiini, samuti samas eluruumis elavad lähikondsed. Kõik need, kes on teada saanud oma positiivse proovitulemuse, võiksid mõelda läbi, kellega on olnud viimasel ajal (päev enne haigestumist kuni tänaseni) lähikontaktis. Lähtuvalt värskest saadud ja edas-

pidi laekuvast informatsioonist teeme hiljemalt teisipäevaks, 17. märtsiks kella 15ks otsuse kas ja kuidas jätkame Võru linnas lasteaiateenuse pakku-mist piiratud mahus. /.../

Selles olukorras tuleb meil kõigil läh-tuda tervest mõistusest, mitte minna paanikasse ja korraldada oma elu nii, et minimeerida lähikontakte. /.../

Linnapea soovib lapsi pigem mitte lasteada viia.

- Võru kiirabi palub patsientidel, kellel kriitilisi sümptomeid ei esine, olla kannatlikud ja arvestada, et ilma otsese vajaduseta ei tohiks kiirabi välja kutsuda – et abi jõuaks kiiremini nendeni, kelle seisund võib olla tõsisem.

Laupäev, 14. märts

- Välisministeerium teatab, et koroonaviiruse kiire leviku tõttu rakendavad paljud riigid erimeetmeid, millega peavad Eesti inimesed reisisel kindlasti arvestama. Tuleb arvestada, et paljudes riikides sisenemisel kehtivad erimeetmed – riiki ei saa siseneda või võib sattuda isolatsiooni või karantiini. Riiki soovib tungivalt reisifirmadel oma kliendid välismaalt kohe koju tuua.

- Võru linnavalitsus avab ööpäevaringse abitelefoni ja pöördub elanike poole palvega teatada abivajadusest või abivajajatest inimestest.

Palume jälgida oma naabruskonda ja teavitada sotsiaaltöösakonda puuetega inimestest, eakatest ja abivajajatest, kes ei saa väga mõjuval põhjusel toetuda kriisilukorras lähedaste abile. Palume hoida kontakti telefoni teel oma üksi elavate eakate sugulaste ja tuttavatega, et saada ülevaade nende olukorrast.

Oleme valmis pakkuma abivajajatele suuremas mahus tuge sotsiaalteenuste ja seda eelkõige koduteenusena. /.../

- Eestis rakendub terve hulk valitsuse otsuseid, nagu saartele reisiselise piiramine ning korraldus sulgeda spordi-klubid, spaad, veekeskused ja mängu-toad.

Pühapäev, 15. märts

- Valitsus otsustab piirata ajutiselt Schengeni sise- ja välispiiri ületamist ning taastada alates 17. märtsist piirikontrolli.

- Võru linnavalitsus pöördub lasteaiadades käivate laste vanemate poole palvega anda esmaspäevaks, 16. märtsiks kella 9ks hommikul oma rühma õpetajatele teada, kes soovib tingimata oma lapse(d) lasteada tuua olukorras, kus tõenäoliselt suureneb Võrus koroonaviirusega nakatunute arv ja ka Vabariigi Valitsus on soovitanud võimaluse korral lapsed koju jätta.

- Lõuna-Eesti haigla ravijuht Agnes Aart ja nakkushaiguste arst Anne Kallaste edastavad informatsiooni ja juhised koroonaviiruse vältimiseks.

/.../ Koroonaviiruse kohapealne levik on Võrus analüüsides kinnitatud. Kuidas haigus siia jõudis, pole täna üldse enam oluline. Süüdistamine ei aita kedagi. Väga oluline on hoopis see, et täna peaks iga Võru inimene, kellel ilmnevad külmetushaiguse sümptomid, kahtlustama, et ta võib põdeda uut koroonaviirust. Mis omakorda tähendab seda, et niipea kui ilmnevad mistahes viirushaiguse ilmingud, nagu palavik, kõha, valus kurk, nohu, üldine roidumus/väsimus/jõuetus, peab jääma koju.

Koju peavad jääma ka kõik haigestunuga ühes majapidamises elavad inimesed. Vältima peab igasuguseid kontakte teiste isikutega ...

Esmaspäev, 16. märts

- Siseministeerium teatab, et tähtsad perekondlikud sündmused, sealhulgas abiellumine ja matused, tuleb pidada kitsas ringis, kuna riiklikus eriolukorras on keelatud rahvarohked kogunemised. Piirang kehtib ka tähtsate pereüritustele, nagu abiellumine, sünnipäevade tähistamine ja matused. Välismaalt matustele tulekuks on võimalik taotleda erandkorras riiki sisenemiseks viisat.

- Linnavalitsuse ruumides enam kodanikke vastu ei võeta. Inimesi teenindatakse telefoni ja e-kanalite vahendusel.

Jätkuvad vaid need rahvastikutöid, mis nõuavad isiklikku kohale tulemist (nt abielu sõlmimine, lahutuse registreerimine). Teisteks toiminguteks palutakse teha elektroonilised taotlused.

- Jätkub ka vältimatult vajaliku sotsiaalabi osutamine (toimetulekutoetuse taotluste vastuvõtt). Linnavalitsus palub isiklikult vastuvõtule pöörduda ainult äärmise vajaduse korral ja esmalt võtta kontakti ametnikuga telefoni või e-posti teel.

Kirjalikud taotlused/avaldused saab postitada/tuua infosaali või sotsiaaltöösakonna uste juures asuvasse postkastidesse.

- Eesti valitsus lükkab ümber sotsiaalmeedia võrgustikes leviva valeinformatsiooni, et Tallinn on plaanis sulgeda.

- Eriolukorra juht peaminister Jüri Ratas allkirjastab korralduse kasiinode ja mänguautomaatide saalide sulgemise kohta.

Teisipäev, 17. märts

- Kehtestatakse 14-päevane liikumispiirang välismaalt tulnutele. Eestisse saabumise päevast on inimesel keelatud kahe nädala jooksul elukohast või püsivast viibimiskohast lahkuda.

- President Kersti Kaljulaid annab siseministrile nõusoleku kuni 150 kaitseliitlase kaasamiseks sunni kasutamise õigusega politsei- ja piirivalveameti (PPA) toetamiseks piirikontrolli taastamisel. Kaitseliitlasi kasutatakse esmajoones Eesti lõunapiiril PPA toetamiseks piiri ületavate teede ajutisel sulgemisel ning piiripunktides politseinike abistamiseks.

Ühtlasi taastab Eesti ajutiselt piirikontrolli ka Euroopa Liidu sisepiiridel. Piirikontroll taastatakse Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi riigipiiril ning sadamates ja lennujaamades Eestisse sisenevatele inimestele. Riigipiiri valvamine taastatakse ajal ei ole lubatud riigipiiri ületada piiripunktide vahelisel alal.

- Riiki otsustab saata Euroopast koju suunduvatele eestlastele appi Tallinki laeva.

- Valitsus kinnitab erakorralisel istungil alkoholimüügi öise piirangu üle Eesti, laiendades seda poodidelt kõigile tootlustusasutustele. Restoranides, kõrtsides, baarides ja teistes tootlustus- ning majutusasutustes tohib alkoholi müüa kell 10–22. Öine alkoholimüük kell 22–10 on eriolukorra lõpuni keelatud.

- Võru linnavalitsus otsustab taastada lasteaiade töö piiratud mahus alates 18. märtsist. Võru linna lasteaiad on teinud lapsevanemate seas küsitluse ning saanud infot vanematelt, kes vajavad lasteaiateenust. Et minimeerida riske, osutatakse teenust ainult Sõlekese lasteaias.

- Riikliku eriolukorra ja rahvakogunemiste, sealhulgas jumalateenistuste keelamise tõttu otsustatakse rahvastikuministri ettepanekul ETV2-s pühapäeviti üle kanda jumalateenistusi.

Kolmapäev, 18. märts

- Võru linnapea Anti Allas pöördub info saamiseks nende Võru linna ettevõtjate poole, kellel on eriolukorra pärast probleeme väljastpoolt Eestit pärit töötajate liikumisega töökohta. Saadud andmed edastatakse koondina Vabariigi Valitsusele, et kutsuda üles leevendama kohalike ettevõtete toimimiseks hädavajalike töökohtade probleemi ja tööjõu liikumist üle riigipiiri.

- Võru linnavalitsus moodustab vabatahtlike ja nn reservtööjõu nimekirja, mis koosneb vabatahtlikest allasutuste töötajatest.

- Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium avab koroonaviiruse leviku tõttu kannatada saanud ettevõtjatele ühtse kontaktpunkti, kus saab oma murede ja küsimustega riigi poole pöörduda. Ühtlasi avatakse koos riigi infosüsteemi ametiga portaalid, kuhu kogutakse kokku nende ettevõtete ja vabatahtlike andmed, kes soovivad kriisilukorras riigile abi pakkuda.

- Võru linnavalitsuse istungil otsustatakse, et kõik Võru linna munitsipaallasteaiateenust kasutavad lapsevanemad vabastatakse erandkorras 2020. aasta märtsikuu eest kohatasu maksimisest.

- Kuna koroonaviiruse leviku andmed muutuvad kiiresti, muudab eriolukorra juht Jüri Ratas mitut varasemat korraldust. Muu hulgas tunnistatakse kehtetuks riskiriikide nimekirja, kuna koroonaviiruse puhangud on levinud üle kogu maailma.

Neljäpäev, 19. märts

- Valitsus otsustab toetada eriolukorras Eesti töönimesi ja majandust vähemalt kahe miljardi euroga ning kiidab olukorra leevendamiseks heaks majanduslike meetmete paketi.

- Pendelränne Eesti ja Soome vahel senisel kujul katkeb, kuna Soome valitsus otsustab sulgeda Soome piirid pühapäeva, 22. märtsi keskööst. Eestist Soomes tööl käivatel inimestel tuleb otsustada, kas olulisem on jääda tööle Soome või tulla tagasi Eestisse.

Reede, 20. märts

- Võru linna kõikidesse postkastidesse jõuab kriisikomisjoni koostatud esimene koroonaviiruse olukorda ja abimeetmeid tutvustav erileht. Peale lehe ilmumist kasvab vahetult märgatavalt linnakodanike abipalvete hulk.

- Sotsiaalministeerium, terviseamet ning veterinaar- ja toidumet avaldavad Covid-19 käitumisjuhised kauplustele, kaubanduskeskustele ja tootlustusasutustele, sh restoranidele ja kohvikutele.

KRIISI JÄLGEDES

• **Valitsus kiidab e-istungil heaks otsuse suunata Eesti töötukassa kaudu 250 miljonit eurot meetmesse, mis abistab eriolukorras säilitada töötajatel sissetuleku.**

• **Riik otsustab tasuda füüsilisest isikust ettevõtjatele (FIE) esimese kvartali sotsiaalmaksu avansilised maksed, et aidata kriisiga kaasnevate majandus-raskustega toime tulla.**

• **Eriolukorra juht Jüri Ratas kehtestab korralduse, millega leevendatakse liikumispiirangut Eesti ja Läti vahel.**

Esmaspäev, 23. märts

• **Taisto Liinid OÜ sulgeb kõik oma busside väljumised, oma väljumisi seoses eriolukorraga vähendavad märkimisväärselt ka teised vedajad.**

• **Võru linnavalitsus edastab oma teabekanalite kaudu Põhja-Eesti regionaalhaigla (PERH) pöördumise, kus haigla arstid ja juhid rõhutavad, et koroonaviiruse levikut Eestis on veel võimalik piirata. Selleks on aga tarvis, et inimesed püsiksid isolatsioonis.**

Teisipäev, 24. märts

• **Võru linn sulgeb avalikud mängu- ja spordiväljakud (pildil) ning -rajatised, et vähendada nakkusrisi avalikus linnaruumis. Ainukesena jääb avatuks Kubija rollerirada.**

Foto: Ullis Guth

• **Kuna olukord nakatunute hulga ja haiglaravi vajavate inimeste osas olukord pingestub, pöördub linnapea Anti Allas videopostitusse vahendusel elanike poole olulise sõnumiga koroonaviiruse tõkestamiseks palvega kuulata ja jagada postitust.**

Kallid kaaslinlased, head Võrumaa inimesed!

Kahjuks on mul teile teatada ärevald sõnumeid seoses koroonaviiruse levikuga nii Võru linnas kui ka Võrumaal.

Eile hilisõhtul pöördusid minu poole Tartu Ülikooli Kliinikumi kriisijuhtimise meeskonna juht Joel Starkopf ja Tartu Kiirabi juht Ago Kõrgvee.

Mõlema mehe sõnum kokkuvõttes on järgmine:

• Covid-19 haiguse puhang Eestis areneb väga kiiresti. Nakkus on järjest levimas, sealhulgas eriti kiiresti ka meie maakonnas ja Võru linnas. Nende arvates moodustab positiivse diagnoosi saanute hulk vaid jäämäe nähtava osa.

• Ka esimesed raskes seisundis haiged, kes Tartu kliinikumi on jõudnud, on pärit Võrumaalt.

• Kogu see pilt teeb väga-väga murelikuks. Võru maakonnas on kujunenud üliohtlik nakkuskolle ning nakkuse piiramiseks on ainus tee inimestevaheliste kontaktide maksimaalne piiramine. Kui me seda kohe ja otsustavalt ei tee, oleme varsti, juba kahe-kolme nädala pärast olukorras, kus haigete arv ületab meie abistamise võimekuse. Eriti puudutab see intensiivravi. Seda kinnitavad Tartu Ülikooli statistikute läbiviidud prognoosmudelid.

Seetõttu kutsuvad need inimesed üles:

- Kasutama kõiki mõeldavaid piiranguid, et Võrus viia inimeste omavaheline suhtlemine ja liikumine absoluutse miinimumini, mis võib sisuliselt tähendada ka karantiini.
- Liikuma linnaruumis ainult kõige-kõige hädapärasemal vajadusel ja hoiduma näost-näku kontaktidest.
- Sulgema poed (v.a toidupoed ja apteegid), sulgema söögikohad, seiskama linnatranspordi.

Kõik see oleks otseselt Võrumaa elanike

huvides, sest vaid sel viisil oleks mingitki lootust piirata viiruse levikut. Nad loodavad väga, et Võru maakond mõistab olukorra tõsist, loomulikult ka Võru linn, ja suhtub sellesse ettepanekusse täie tõsidusega.

Head inimesed, head kaaslinlased, head võrukad!

Tuginedes spetsialistide pöördumisele ja peaministri hr Jüri Ratase palvele, tegime mõned minutid tagasi Vabariigi Valitsusele ettepaneku täiendavate riiklike piirangute kehtestamiseks.

Loomulikult kõik need piirangud, mis on omavalitsuse pädevuses, viime ellu viivitamatult meie ise. Üheks näiteks on juba täna hommikul vastu võetud linnavalitsuse korraldus, millega peatame kogu tegevuse kõikidel spordi- ja mänguväljakutel. Ainus erand on Kubi- ja terviserada. Ühtlasi astume koostöös politsei ja vabatahtlikega samme selle korralduse jõustamiseks.

Maailma kurb kogemus tõestab, et selle viiruse vastu saab ainult karmi karantiiniga.

Head kodanikud, palun teie toetust, kodanikupanust võitlemaks täie tõsidusega selle koletu viiruse vastu. Nii säästame kaaskodanike tervist ja elusid.

Olge head, palun jälgige linna Facebooki ja kodulehte ning sinna üles pandavaid suuniseid ja korraldusi.

Jumal hoidku Võru linna, Võrumaad ja kogu Eestit! Aitäh!

• Võru kriisikomisjon koondab **Võru linna 10 käsku koroonaviiruse vältimiseks** palvega jagada Facebooki postitust ja informeerida telefoni teel oma kodus olevaid eakaid sugulasi ja tutvavaid, kel jääks see info muidu saamata.

• **Eriolukorra valitsuskomisjonis lepik takse kokku lisaabinõud viiruse leviku tõkestamiseks.** Uued meetmed puudutavad inimestevahelist distantsihoidmist avalikus ruumis ning kaubanduskeskuste ja meelelahutusasutuste sulgemist.

Kolmapäev, 25. märts

• **Hakkavad kehtima valitsuse uued piirangud avalikus kohas liikumisele (kohustus hoida teiste inimestega vähemalt kaks meetrit vahet, avalikus kohas tohib koos viibida kuni kaks inimest) ning kaubanduskeskuste, meelelahutus- ja söögikohadele.**

• **Valitsus saadab kõigile rahvastikuregistris olevatele e-posti aadressidele e-kirja ning Eesti mobiilsideoperaatorite klientidele SMSi, milles teavitab kehtima hakanud uutest liikumispiirangutest ning peagi rakenduvatest muudatustest kaubandus- ja toitlustusasutuste lahtiolekuaegades.**

• **Võru linnas hakkavad ringi liikuma kollastes helkurvestides vabatahtlike patrullid.** Tegemist on linnavalitsuse hallatavate asutuste töötajatega, kes tuletavad avalikus ruumis liikujatele vajaduse korral meelde eriolukorra reegleid ja jagavad sellekohast infot neile, kes seda vajavad. Vabatahtlike koordinaator on lasteaiapäetaja Ester Peterson.

Foto: erakogu

• **Valitsus eraldab haigekassale koroonaviirusega seotud erakorraliste kulude katmiseks kolmeks kuuks vähemalt 200 miljonit eurot.**

Neljapäev, 26. märts

• **Eestis tuvastatud koroonaviirusega nakatunute arv ületab 500 inimese piiri – 7090 testitud 538. Võrumaal**

on tuvastatud 55 viirusega nakatunut. Haiglaravil on 29 patsienti.

• **President Kersti Kaljulaid teeb Võrumaal virtuaalse ringkäigu, et saada ülevaade kriisist ja sellevastastest meetmetest Võrumaal, kohtub kohaliku elu edendajatega ning annab Võru Gümnaasiumis koolitunni.**

Virtuaalsel kohtumisel Võru linna Anti Allase ja abilinnapea Sixten Sillaga räägitakse sellest, milliseid meetmeid on Võru eriolukorraga seoses tarvitusele võtnud ja kuidas hakama saadakse. Presidendi hinnangul on Võru linnavalitsus saanud koroonaviiruse ohjeldamiseks hästi hakkama ning ta julgustab omavalitsusi vajaduse korral vastu võtma veelgi karmimaid reegleid. Kuidas Lõuna-Eesti haigla toime tuleb, räägib haigla juhatuse liige Arvi Vask.

Visiidi käigus kohtub riigipea ka maakonna ettevõtjatega, annab Võru Gümnaasiumis abiturientidele ühiskonnaõpetuse tunni, vastab õpilaste küsimustele ning annab intervjuu Võrumaa Teatajale.

Foto: presidendi kantselei

• **Eriolukorra juht Jüri Ratas annab õhtul välja korralduse, millega kehtestatakse liikumisvabaduse piirang Covid-19 haigust põhjustava koroonaviiruse diagnoosiga inimestele ja nendega koos elavatele või samas elukohas püsivalt viibivatele isikutele.** Kord muutub rangemaks alates laupäevast, 28. märtsist.

Koroonaviirusega nakatunud inimene peab püsima kodus kuni tervenemiseni. Haigestunud on keelatud lahkuda kodust või püsivast viibimiskohast alates koroonaviiruse diagnoosimisest. Haigestunud inimene võib kodust või viibimiskohast lahkuda üksnes tervishoiutöötaja või politsei korraldusel või inimese elu või tervist ohustaval hädajuhtumil. Haigestunu pereliige, kellel puuduvad Covid-19 sümptomid, võib elukohast või püsivast viibimiskohast lahkuda, kandes endaga kaasas isikut tõendavat dokumenti, üksnes allpool kirjeldatud juhtudel. Inimene peab tähelepanelikult jälgima oma tervist ning järgima 2+2 reeglit (ehk avalikus kohas ei tohi olla üheskoos rohkem kui kaks inimest ning teistest tuleb hoida kaks meetrit vahemaad).

Korralduses toodud nõuete täitmist kontrollib politsei, kes vahetab selleks terviseametiga andmeid. Kui inimene ei täida kehtestatud nõudeid, teeb politsei talle ettekirjutuse. Kui see ei aita, rakendatakse järgmise mõjutusvahendina sunniraha kuni 2000 eurot.

Reede, 27. märts

• **Haigekassa teatab, et seoses eriolukorraga alustatakse hiljemalt mais esimese kolme haiguspäeva eest hüvitise maksmist.** Haiguslehtede lisarahastamise haiguspäevade tasumiseks suunab riik üle seitsme miljoni euro.

Laupäev, 28. märts

• **Eriolukorra juht Jüri Ratas allkirjastab Saaremaa ja Muhu valla eriolukorda lisakorralduse, mille järgi peab järgmisest päevast ukсед sulgema suurem osa kauplustest ja lähikontaktiga teenindusasutustest ning hakkavad kehtima ka palju rangemad liikumispiirangud.** Terviseameti andmetel tuli ööpäevaga enim uusi koroonaviiruse juhte juurde just Saaremaal (34). Hommikuse seisuga on seal nakatunuid kokku 217, sama palju kui tervel Harjumaal.

Pühapäev, 29. märts

• Kuna **Venemaa valitsus otsustab**

sulgeda järgmisest päevast Venemaa Föderatsiooni piirid, soovitab välisministeerium tungivalt lühiajaliselt Venemaal viibivatel Eesti kodanikel ja elanikel Venemaalt kiiremas korras Eestisse naasta.

Esmaspäev, 30. märts

• Võru linnavalitsus avab oma Facebooki lehel keskkonna, kuhu oodatakse infot Võru linna kauplustelt ja toitlustusasutustelt, kes pakuvad kauba kojuveoteenust.

• **Võru linnavalitsuse istungil otsustatakse, et kõik Võru linna munitsipaallasteaiateenust kasutavad lapsevanemad vabastatakse erandkorras ka aprillikuu kohatasu maksmisest.**

Samuti otsustatakse vabastada lapsevanemad 2020. aasta märtsi- ja aprillikuu eest huvikooli õppetasu maksmisest nendes õpperühmades, kus kaugõpe pole võimalik.

• **Linnapea Anti Allas pöördub Võru linna Facebooki lehel elanike poole üleskutsega NÜÜD ON AEG MINNA VIIRUSE VASTU TOTAALSELE VASTURÜNNAKULE!**

Kallid kaaslinlased, hea Võrumaa rahvas!

Nagu eeldada oligi, on laastav viirus paraku veelgi hoogu saanud mitmes maailma piirkonnas ja ka Eestis. Päris kõhedust tekitavad uudised Hispaaniast ja Itaaliast, samuti Saaremaalt. Ka hetkel viis Võrumaalt pärit haiglaravi vajava inimese käekäik paneb muret tundma. Võru/Võrumaa diagnoositute arv on ka viimase nädalaga kasvanud. Täna hommikuse seisuga on Võrumaal 66 kinnitatud viirusejuhtu. /.../

Õnneks viimasest kolmest päevast kahel on Võrumaal positiivse tulemuse saanud isikute arv piirdunud ühe juhuga päevas, eile oli see lausa null. See on positiivne märk ja meie kõigi, võrukate ühise pingutuse vili. Samas ei ole see kaugeltki põhjus veel võidu tähistamiseks. Vastupidi, nüüd tuleb minna totaalsele vasturünnakule, millest saab osa võtta iga inimene. Kui suudame veel kaks nädalat absoluutse täpsusega täita iga reegli, siis on lootust, et jääme terveks. /.../

Võru veri ei värise – võitleme ja pingutame üheskoos edasi!

Soovin teile head tervist! Hoidke enast ja oma peret!

Neljapäev, 2. aprill

• **Viirus nõuab Eestis viimase ööpäevaga kuus inimest, kokku on koroonaviiruse tõttu surnud 11 inimest.** Haiglaravil on 85 patsienti, kellest 16 on juhitaval hingamisel, haiglast välja on kirjutatud 45 inimest.

Hommikuse seisuga on Eestis koroonadiagnoosi saanud 858 inimest, kellest 316 on Saaremaal. Võrumaal on nakatunuid 60.

• **Eriolukord on tuntavat mõju avaldanud ka jäätmekorraldusele, selgub kohtumistest jäätmevedajate ning -organisatsioonidega.** Hüppeliselt on kasvanud pakendijäätmete kogused, probleemiks tõusnud aga konteinerite kõrvale jäetavad ehitus- ja lammutusjätmed.

• Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium hakkab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) kaudu pakkuma toetust raskustesse sattunud turismisektori ettevõtjatele kriisi võimalikult kiireks ületamiseks ja sektori jätkusuutlikkuse tagamiseks. **Raskustesse sattunud turismisektori toetuseks eraldatakse 25 miljonit eurot.**

Reede, 3. aprill

• Eriolukorra juht Jüri Ratas allkirjastab korralduse, mille järgi tuleb kõik müügi- ja teenindussaalid, mis on rahvale avatud, varustada desinfitseerimisvahenditega. Reegli 2+2 täitmiseks peab pood või teenindusasutus välja arvestama, kui palju müügisala korraga kliente mahub.

Laupäev, 4. aprill

• Võru linnas alustatakse suurte kaubandusettevõtete töötajate testimist.

Anti Allas, Võru linnaapea
Annan teada, et täna (04.04) alustati Võrus suuremate kaubandusettevõtete töötajate testimist. Terviseameti valimisse langes kahe esimese ettevõttena Jaagumäe Kaubanduse OÜ poodide töötajad ja Maxima XX kaupluse töötajad.

Eile kaardistasin ära kõik Võru suuremad kaubandusketid, kes olid nõus testimisel osalema, ning esitasin sellekohase palve ja ettevõtete andmed nii sotsiaalministrile kui ka terviseametile. Selle tulemusena testiti täna ära eespool toodud kahe ettevõtte töötajad ja peale testitulemuste saabumist otsustatakse, kas jätkatakse ka ülejäänud kaubandusettevõtete töötajate testimist. Aitäh ettevõtetele meeldiva koostöö eest! Samuti suur tänu testijatele ning terviseametile! Aitäh ka sotsiaalministrile hr Tanel Kiigele!

Võitleme koos selle eest, et Võrumaal suure levikukiirusega alanud haigusepuhangule saaksime päriselt ka päitsed pähe.

Järgmisel päeval selgub positiivne uudis, et kõik proovid olid negatiivsed.

Esmaspäev, 6. aprill

• **Eestis hakkavad kehtima lisanõuded hoonete ohutamisele.**

• **Riik algatab koroonaviiruse edasise leviku takistamiseks vastutustundlikkusele rõhuva sotsiaalkampaania „Lähed välja – levitad viirust. Püsi kodus!“, millega kutsutakse Eesti elanikke ennetama koroonaviiruse tahtmatut levitamist.**

• **Keskpäevaks on Eestis andnud positiivse koroonaproovi 1108 inimest ehk 5% testituteid.** Haiglaravi vajab 129 inimest, kellest 14 on juhitaval hingamisel. Haiglast välja on kirjutatud 62, surnud on 19 inimest.

Teisipäev, 7. aprill

• **Aptekidesse saabub müüki 2,5 miljonit kaitsemaski, mis on mõeldud inimestele individuaalseks kasutuseks.** Hulgimüügifirmad annavad aptekidele soovitusi ühe ostuga müüa mitte üle ühe karbi ehk 50 maski.

Kolmapäev, 8. aprill

• Keskpäevaks on Eestis koroonaviiruse diagnoosi saanud 1185 inimest, viiruse tõttu on surnud 24 inimest. Maailmas on tuvastatud üle 1,4 miljoni koroonanakkusega inimese, surnud on 82 000 ja paranenud üle 290 000. Enim teadaolevaid ohvreid on Ameerika Ühendriikides – 398 185 haiget ja 12 844 surnut.

• Võru linnavalitsus otsustab pikendada avalike mängu- ja spordiväljakute sulgemise tähtaega kuni 30. aprillini.

• Kõikidesse Võru linna postkastidesse ilmub kriisikomisjoni koostatud teine erileht, mis sisaldab infot eriolukorra ja koroonaviiruse kohta.

Neljapäev, 9. aprill

• Valitsus kiidab heaks sotsiaalminister Tanel Kiige ettepaneku korraldada Eestis koroonaviiruse leviku tõkestamiseks rahvastikupõhine testimine koos sero-epidemioloogilise uuringuga. „Rahvastikupõhine testimine annaks meile olulist infot selle kohta, kui paljud inimesed on Eestis juba Covid-19 haigust põdenud ja on tähtis edasiste eriolukorra piirangute võimaluste hindamisel,“ ütles peaminister Jüri Ratas. Valitsuse seisukoha järgi tuleks uuring teha esmalt Saaremaal ning sealsest tulemustest lähtuvalt saaks seejärel testimise ette võtta ka mujal Eestis.

Teisipäev, 14. aprill

• Hommikuse seisuga vajab Eestis uue koroonaviiruse tõttu haiglaravi 146 inimest, kellest 11 on juhitaval hingamisel. Haiglastel on välja kirjutatud 115 inimest. Kokku on koroonaviiruse tõttu surnud 31 inimest.

PÄÄSTEAMET
Estonian Rescue Board

PANE SEINALE!

HOONEVÄLINE TULEOHUTUS

- Küttesüsteeme tuleb puhastada vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui 1x aastas.
- Ühepereelamus ja selle abihoonetes võib enda tarbeks ise puhastada.
- Ühe korra 5 aasta jooksul peab ka seal korstna puhastama kutsetunnistusega korstnapühkija, kes väljastab korstnapühkimise akti.

METS

- Puhasta lõkkekohta ümbrus vähemalt 0,5 m raadiuses
- Piira kivide või pinnasevalliga
- Tuule kiirus alla 5,4 m/s (nõrk tuul)
- Jälgi, et sädemed ei langeks hoonele
- Ära jäta lõket järelevalveta
- Lase täielikult ära põleda või kustuta veega.

Tuleohtlik aeg ≥ 20 m

LÖKE
lähimõõduga üle 1 m

Kuluheina ja roostiku põletamine on **KEELATUD**

PÕLEVmaterjalist KATUSEL korstna kõrgus $\geq 1,20$ m ja sädemepüüdja max võrguavaga 10x10 mm

Töötasapind kui korstna kõrgus $\geq 1,20$ m

Katusereedel

Küttegaasil töötavat, välitingimustes kasutamiseks mõeldud grillseadet tuleb kasutada väljaspool siseruumi. Koha valikul juhindu kasutusjuhendist

Tahkel kütusel töötav grillseade küttepuudega.

Tahkel kütusel töötav grillseade grillsõega.

PÕLEVmaterjalid (nt puuriit)

PRÜGIKONTEINER enam kui 100 L

≥ 4 m

≥ 2 m

≥ 8 m

LÖKE
lähimõõduga alla 1 m

Hoia käepärast sobiv tulekustutusvahend nt ämber või kastekann 10 L veega, 6 kg tulekustuti

10 L või 6 kg

6 kg

6 kg

10 L või 6 kg

6 kg

PÄÄSTEAMET
Estonian Rescue Board

LAHTINE KÜTTEKOLLE

- vähemalt 750 mm koldeava ette;
- vähemalt 150 mm koldeava külgedele.

UKSEGA KÜTTEKOLLE

- vähemalt 400 mm koldeava ette;
- vähemalt 100 mm koldeava külgedele.

HOONESISENE TULEOHUTUS

- Suitsetamisel ja lahtise leegi kasutamisel tuleb vältida tulekahju tekkimist.
- Ära suitseta siseruumides.
- Ära jäta põlevat küünalt järelevalveta.
- Põlevmaterjale ladusta mõistlikus koguses selliselt, et see ei põhjustaks tuleohtu, ei takistaks kiiret väljumist ega raskendaks päästetöid.
- Mitme korteriga elamu keldris võib ladustada tuleohtlikke vedelikke, mille leekpunkt on alla 55° C koguses kuni 5 L korteri kohta.
- Kasuta töökorras elektriseadmeid ja -juhtmeid.
- Kui lahkud pikemaks ajaks, lülita elektrivool välja.

KOHUSTUSLIK SUITSUANDUR

- Suitsuandur on kohustuslik vähemalt ühes eluruumis
- Paigaldada igale korrusele
- Paigalda magamistuppa või väljapääsuteedele
- Paigalda kruvidega lakke
- Ära paigalda kööki, vannituppa, WC-sse (võib põhjustada valesignali)
- Valvatav ala 60 m²

SOOVITUSLIK VINGUGAASIANDUR

- Vingugaasiandur on vajalik eluruumides, kus on kütteseadmed.
- Kinnita ruumi seinale umbes 0,5–1,5 m kõrgusele.

TEMPERATUURIANDUR

- Temperatuuriandur paigaldatakse ruumidesse, kuhu ei ole võimalik panna suitsuandurit

VIBRATSIOONIANDUR

- Vibratsiooniandur on vaegkuuljale
- Ühendatakse nt suitsuanduriga
- Asetatakse kehaga kontakti või padja alla

Töökorras oleku tagavad:

- regulaarne testimine
- väline puhastamine
- patarei vahetus

Kütteseadme kolde ava ees kaitstava ala ulatus (nt metall-leht):

Koju on soovitatav paigaldada vähemalt üks 6 kg kustuti või tulekustutustekk

Ohutusvahemaad põlevmaterjalideni:

250 mm 600 mm 1200 mm

150 mm 500 mm 1000 mm

Kuuma pinnaga (ahjumüüritis, müüritiskorsten)

Põletava pinnaga (kolde, ahjuüksed)

Hõõguva pinnaga (kerise metallist ühenduslõõrid)